

Powiatowy Urząd Pracy
w Wodzisławiu Śl.

*Sprawozdanie z działalności
Powiatowego Urzędu Pracy
w Wodzisławiu Śląskim
w roku 2009*

LUTY 2010

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	4
II. Pojęcia i definicje użyte w sprawozdaniu.....	6
III. Poziom bezrobocie.....	8
IV. Struktura bezrobotnych.....	10
1. Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku.....	10
2. Bezrobotni według wieku.....	11
3. Bezrobotni według poziomu wykształcenia.....	13
4. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy.....	14
5. Osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	16
6. Bezrobotni według grup zawodowych i oferty pracy.....	17
V. Napływ bezrobocie.....	20
VI. Odpływ bezrobocie.....	21
VII. Usługi rynku pracy.....	22
1. Pośrednictwo pracy.....	22
1.1 Pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w podjęciu odpowiedniego zatrudnienia	23
1.2 Oferty pracy.....	24
1.3 Współpraca z pracodawcami.....	25
1.4 Giełdy pracy.....	26
1.5 Targi pracy.....	27
1.6 Oferty pracy za granicą – sieć EURES.....	27
1.7 Zatrudnianie cudzoziemców.....	28
1.8 Monitoring rynku pracy.....	29
1.9 Współpraca z partnerami rynku pracy.....	29
1.10 Prace społecznie użyteczne.....	30
1.11 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.....	30
1.12 Internet - lepsza dostępność do ofert pracy	32
1.13 Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy.....	32

2. Poradnictwo zawodowe.....	33
2.1 Dane statystyczne	33
2.2 Przykłady dobrych praktyk stosowanych w poradnictwie zawodowym	34
2.2.1 Projekt „Od edukacji do pracy”.....	35
2.2.2 Klub Pracy	36
2.2.3 Zajęcia aktywizacyjne.....	38
2.2.4 Informacja zawodowa.....	41
2.2.5 Warsztaty dla kobiet.....	41
2.2.6 Bilans kompetencji.....	42
2.2.7 Badanie predyspozycji zawodowych – Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych (KZZ).....	43
2.2.8 Pomoc pracodawcom w doborze pracowników.....	44
2.2.9 Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych.....	45
2.2.10 Warsztaty dla uczniów – „Dni Przedsiębiorczości”.....	46
2.2.11 Badania ankietowe.....	47
2.2.12 Informator dla pracodawców	52
3. Szkolenia bezrobotnych.....	52
VIII. Realizowane instrumenty rynku pracy.....	53
IX. Efektywność programów rynku pracy.....	54
X. Wykorzystanie środków Funduszu Pracy w 2009 roku.....	55
XI. Projekty na rzecz aktywnej polityki rynku pracy współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.....	57
XII. Dane o bezrobociu z podziałem na gminy powiatu wodzisławskiego.....	58
Spis tabel.....	59
Spis rysunków	60

I. WSTĘP

Rok 2009 był cezurą, zamykającą pół dekady pozytywnych zmian na rynku pracy. Był to rok, gdy słowo „kryzys” pojawiało się we wszystkich mediach; rozważano przyczyny i głębokość spowolnienia gospodarczego, prognozowano czas trwania. Spowolnienie tempa rozwoju gospodarczego w Polsce okazało się mniejsze niż w pozostałych krajach Unii Europejskiej i innych rozwiniętych krajach świata.

Powiat wodzisławski ominęła w I półroczu fala dużych zwolnień grupowych; bezrobotni znajdowali zatrudnienie i opuszczali rejestry urzędu. Niestety, sezon jesienno-zimowy odwrócił ten trend; poziom bezrobocia rejestrowanego przyrastał w tempie ok. 5% miesięcznie i w grudniu 2009 roku wyniósł 4969 osób, a stopa bezrobocia w powiecie wodzisławskim wzrosła do 10,4%

Zwolnienia następowały we wszystkich branżach sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw, najwięcej w handlu, transporcie, usługach i – jak każdej zimy – w budownictwie. Mimo nie mniejszej niż w 2008 roku podaży ofert pracy, wspartej kwotą ponad 10 mln zł środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Społecznego) przeznaczonych na dofinansowanie programów aktywnej polityki rynku pracy, nie udało się zahamować wzrostu bezrobocia.

Do urzędu trafiło wiele osób, dotychczas aktywnych zawodowo. Bardzo ważną okazała się pomoc doradców zawodowych – rozmowy indywidualne czy spotkania w grupach przywracały bezrobotnym wiarę w siebie, wzmacniały motywację, uczyły metod poszukiwania pracy. Pomocą objęto osoby, które najtrudniej radzą sobie na rynku pracy: młodzież, osoby po 50 roku życia, niepełnosprawni, długotrwale bezrobotni.

Od 2008 roku urząd realizuje usługi rynku pracy zgodnie ze standardami, określonymi w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej;

wprowadzono też szereg inicjatyw w zakresie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, by lepiej przygotować osoby bezrobotne do samodzielnego poszukiwania pracy i większej mobilności zawodowej.

Kryzys – paradoksalnie – wyzwolił pokłady przedsiębiorczości u osób, które utraciły pracę w wyniku redukcji zatrudnienia; nie zniechęcił również młodych, wkraczających dopiero na rynek pracy. Założenie własnej firmy okazało się remedium na problemy z poszukiwaniem pracy na otwartym rynku. W ciągu roku 177 osób, korzystając z dofinansowania krajowymi i unijnymi środkami, podjęło działalność gospodarczą.

Od roku 2004 urząd udzielił bezrobotnym 693 dotacji na założenie własnej firmy, przeznaczając na ten cel 8,85 mln zł. Z końcem 2009 roku doradcy zawodowi przeprowadzili badania, których celem była ocena zasadności i efektywności stosowania tego programu rynku pracy. Ponad $\frac{3}{4}$ firm funkcjonuje nadal, a wiele z nich zatrudnia pracowników i zamierza rozwijać firmę. Mimo, iż program aktywizacji jest najbardziej kosztowny (kwota dotacji w roku 2009 wynosiła 17 000 zł), co w ciągu ubiegłego roku stanowił prawie 30% wszystkich wydatków na programy promocji zatrudnienia, jest on efektywny, co wzmacnia potencjał gospodarczy powiatu i tworzy kolejne miejsca pracy.

Po to, by poznać plany edukacyjne i motywy wyboru ścieżki zawodowej młodzieży gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, urząd przeprowadził z własnej inicjatywy badania ankietowe wśród uczniów. Materiał badawczy może wspomóc placówki oświatowe szczebla gminnego i powiatowego w organizowaniu doradztwa zawodowego w szkołach.

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono dane statystyczne obrazujące poziom i strukturę bezrobocia w powiecie wodzisławskim w roku 2009 oraz skalę zmian w porównaniu do roku 2008, a także opis wielu nowatorskich działań, szczególnie z dziedziny poradnictwa zawodowego, które wspomagały osoby bezrobotne w dokonywaniu dobrych wyborów zawodowych.

II. POJĘCIA I DEFINICJE UŻYTE W SPRAWOZDANIU

1. **Bezrobotny z prawem do zasiłku** – świadczenie wypłacone z Funduszu Pracy osobie zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy, spełniającej warunki z art. 71 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004r. (tekst jednolity Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).
2. **Bezrobotny bez prawa do zasiłku** – osoba nie pobierająca świadczeń, o których mowa w pkt.1.1.
3. **Stopa bezrobocia** – wyrażony w procentach stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo (tj. osób pracujących oraz osób bezrobotnych).
4. **Osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy**
 - a) **bezrobotni do 25 roku życia** – oznacza to bezrobotnych, którzy do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyli 25 roku życia,
 - b) **długotrwale bezrobotni** – oznacza to bezrobotnych pozostających w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych,
 - c) **bezrobotni powyżej 50 roku życia** – oznacza to bezrobotnych, którzy w dniu zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy ukończyli co najmniej 50 rok życia,
 - d) **bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych** – oznacza to bezrobotnych nie posiadających kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu,

- e) **bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej 1 dziecko do 18 roku życia**, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- f) **bezrobotni niepełnosprawni.**

Dodatkowo po nowelizacji ustawy od 26 października 2007r. do grona tych osób zostali włączeni:

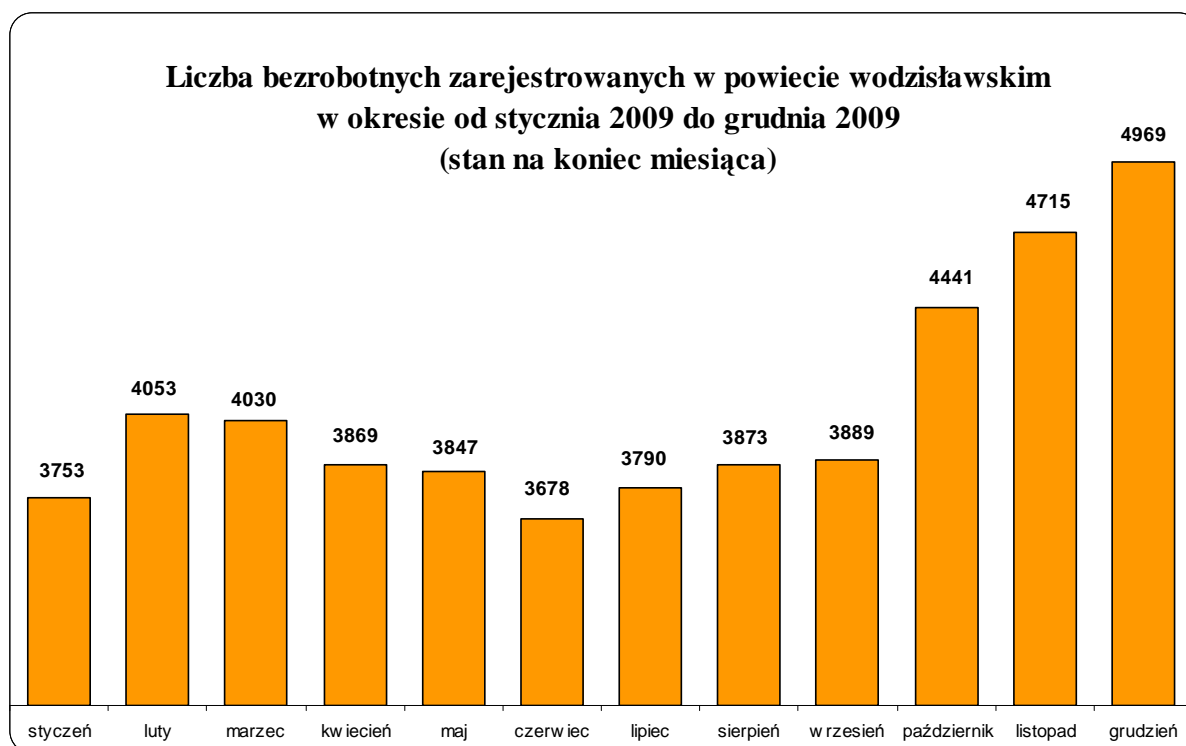
- a) **bezrobotni bez doświadczenia zawodowego** – oznacza to bezrobotnego, który wykonywał zatrudnienie lub inną pracę zarobkową przez okres łączny poniżej 6 miesięcy,
- b) **bezrobotni bez wykształcenia średniego,**
- c) **kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka,**
- d) **bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia.**

III. POZIOM BEZROBOCIA

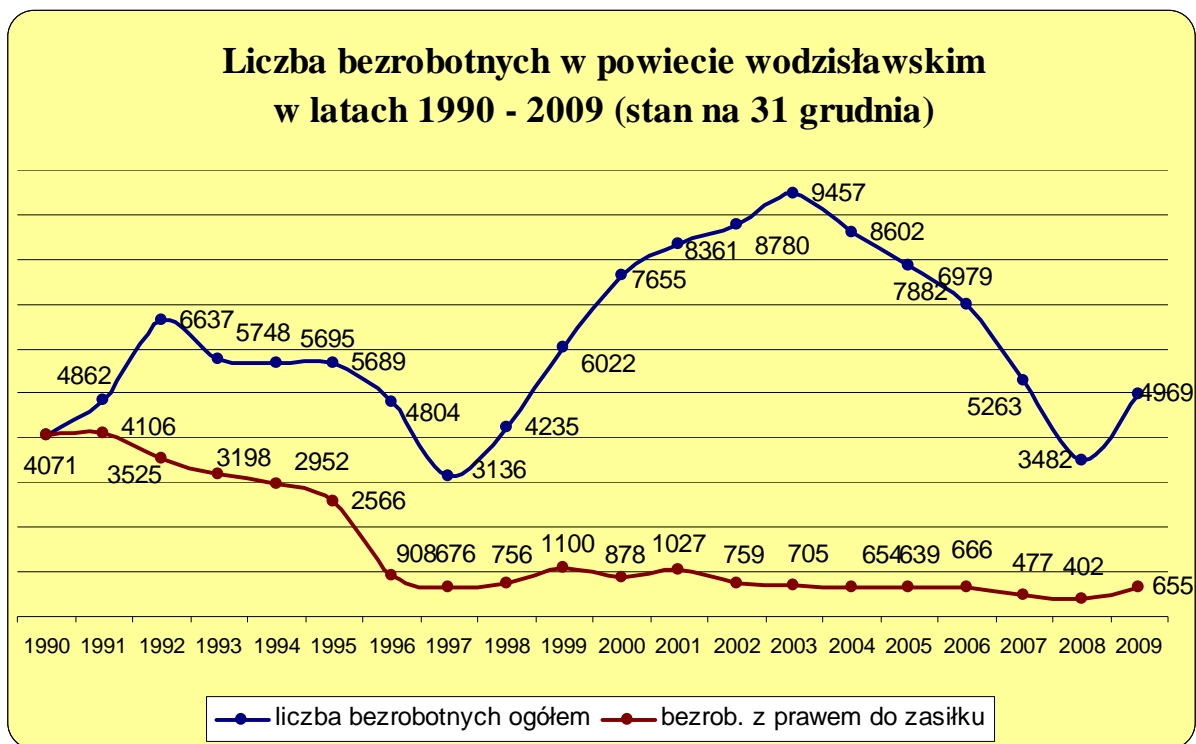
Rok 2009 zahamował korzystną tendencję redukcji liczby bezrobotnych, która trwała w pięciu poprzednich latach, od czasu włączenia Polski w struktury Unii Europejskiej.

W porównaniu z latami 2007 i 2008, gdy dynamika spadku bezrobocia była największa, rok 2009 zakończył się znacznym wzrostem poziomu bezrobocia rejestrowanego:

- 2007 rok – spadek w okresie I-XII o **2 538** osób, tj. o **26%**
- 2008 rok – spadek w okresie I-XII o **1860** osób, tj. o **35%**
- 2009 rok – wzrost w okresie I-XII o **1216** osób, tj. o **32%**

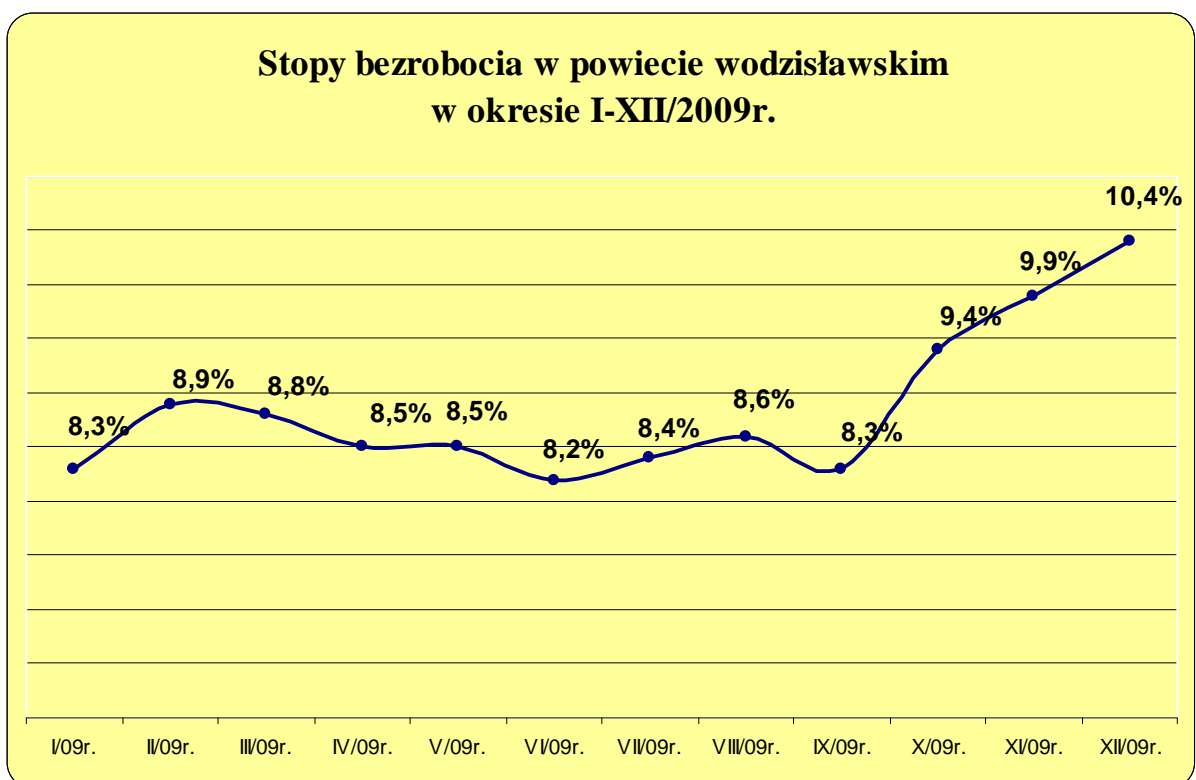

Rys. 1 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych (I 2009 – XII 2009)

Rys.2 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych (1990 – 2009)

Na dzień 31 grudnia 2009 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl. zarejestrowanych było ogółem **4 969** bezrobotnych, w tym **2 915** kobiet. Stopa bezrobocia wahała się w ciągu roku między **8,3%** w styczniu a **10,4%** w grudniu 2009r.

Rys. 3 Stopa bezrobocia (I-XII 2009r.)

Dla porównania:

- stopa bezrobocia dla woj. śląskiego w grudniu 2009 – **9,2%**
- stopa bezrobocia dla Polski w grudniu 2009 – **11,9%**

IV. STRUKTURA BEZROBOTNYCH

1. Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku

Rys.4 Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych w końcu 2009 r. posiadało **655** osób (**13,2%**). Odsetek osób z prawem do zasiłku dla województwa śląskiego jest znacznie wyższy i wynosi **18,5%**.

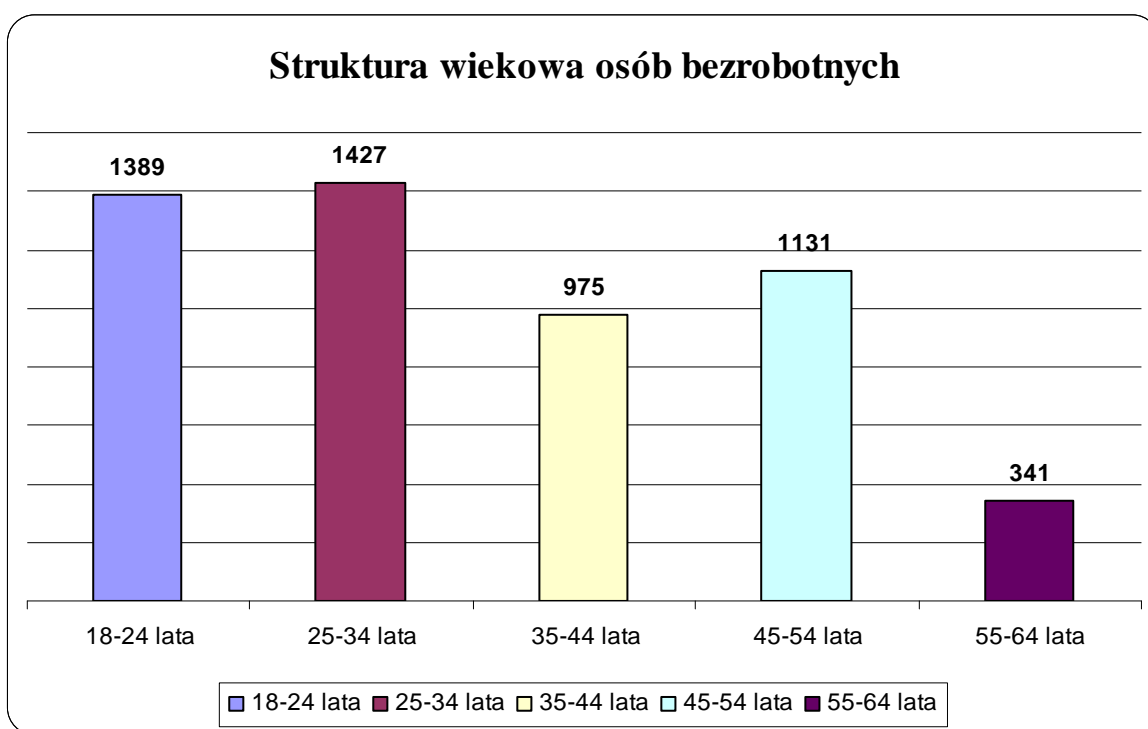
Pozostali bezrobotni, tj. **4 314** osób nie pobiera zasiłku.

W porównaniu do grudnia roku 2008 nastąpił znaczny – aż o **63%** - wzrost liczby osób uprawnionych do pobierania świadczeń, co jest znamionym skutkiem ograniczania zatrudnienia w sytuacji pogorszenia koniunktury gospodarczej.

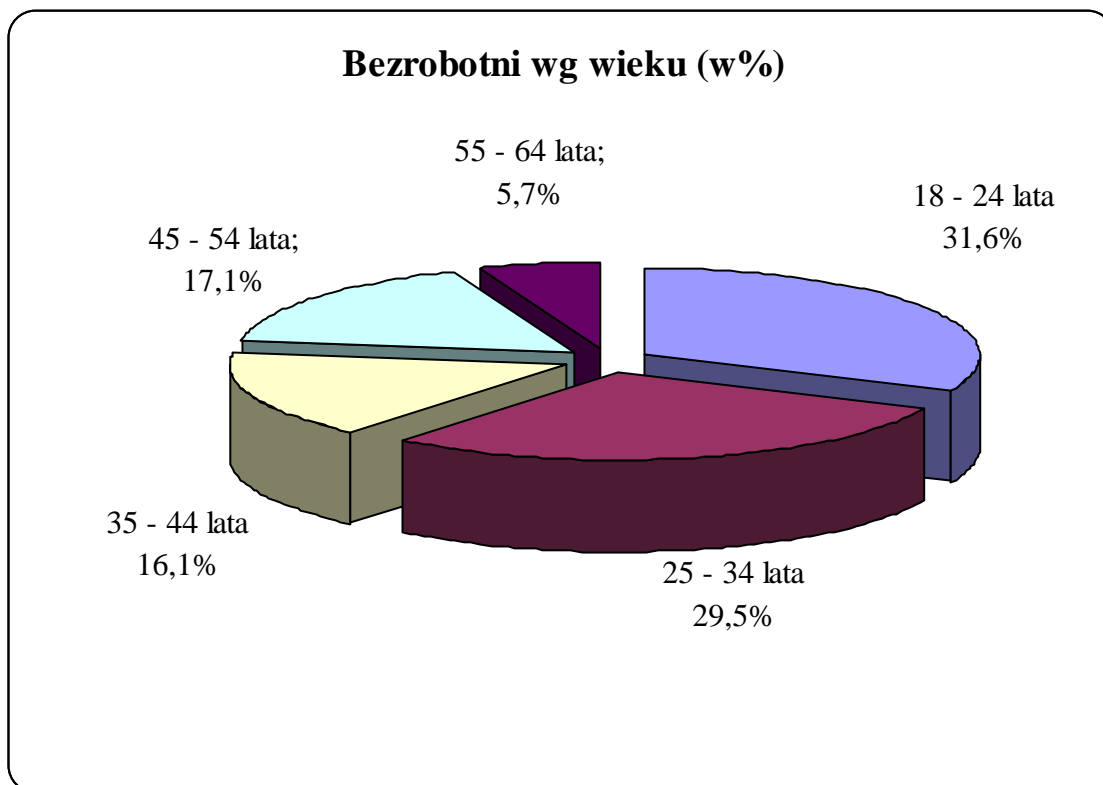
Kryzys ekonomiczny w większym stopniu niż Polskę, dotknął „stare” kraje Unii Europejskiej. Bezrobocie na dużą skalę wystąpiło w krajach, do których najczęściej migrowali Polacy w poszukiwaniu zatrudnienia.

Rok 2009 odwrócił ten trend, skala migracji znacznie się zmniejszyła, a wielu rodaków powróciło do kraju, uzyskując w związku z pracą za granicą prawo do świadczeń. O ile w roku 2008 przyznano na tej podstawie zasiłki **24** osobom /w tym 3 osoby otrzymały tzw. zasiłki transferowe w wysokości przeliczonej z kwot, jaki obowiązują w kraju zatrudnienia/, to w roku ubiegłym nastąpił prawie 4-krotny wzrost liczby uprawnionych (**94** osoby, w tym **22** bezrobotnych pobierały zasiłki transferowe).

2. Bezrobotni według wieku

Rys. 5 Bezrobotni wg wieku (wartość liczbowa)

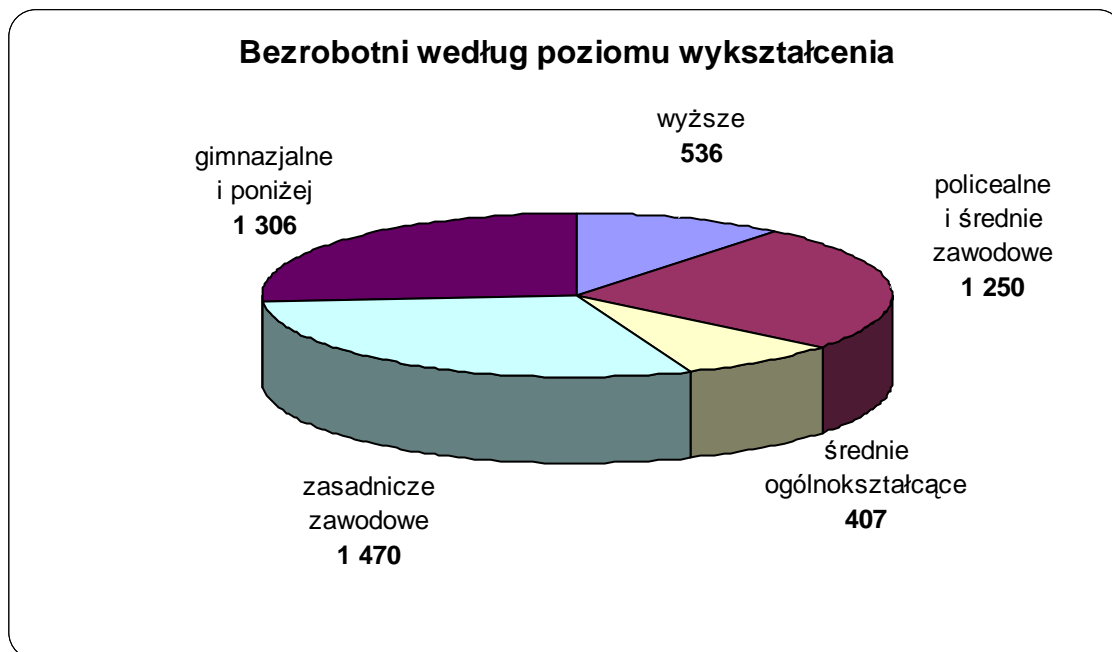
Rys. 6 Bezrobotni wg wieku (w%)

Wzrost bezrobocia w II półroczu dotknął przede wszystkim młodzież. W porównaniu do grudnia 2008 roku udział młodzieży w całej populacji bezrobotnych wzrósł w grupie osób do 25 roku życia o **3,2%** i w grupie wiekowej 25 – 34 lata o **1%**, zmniejszył się natomiast wśród starszych bezrobotnych.

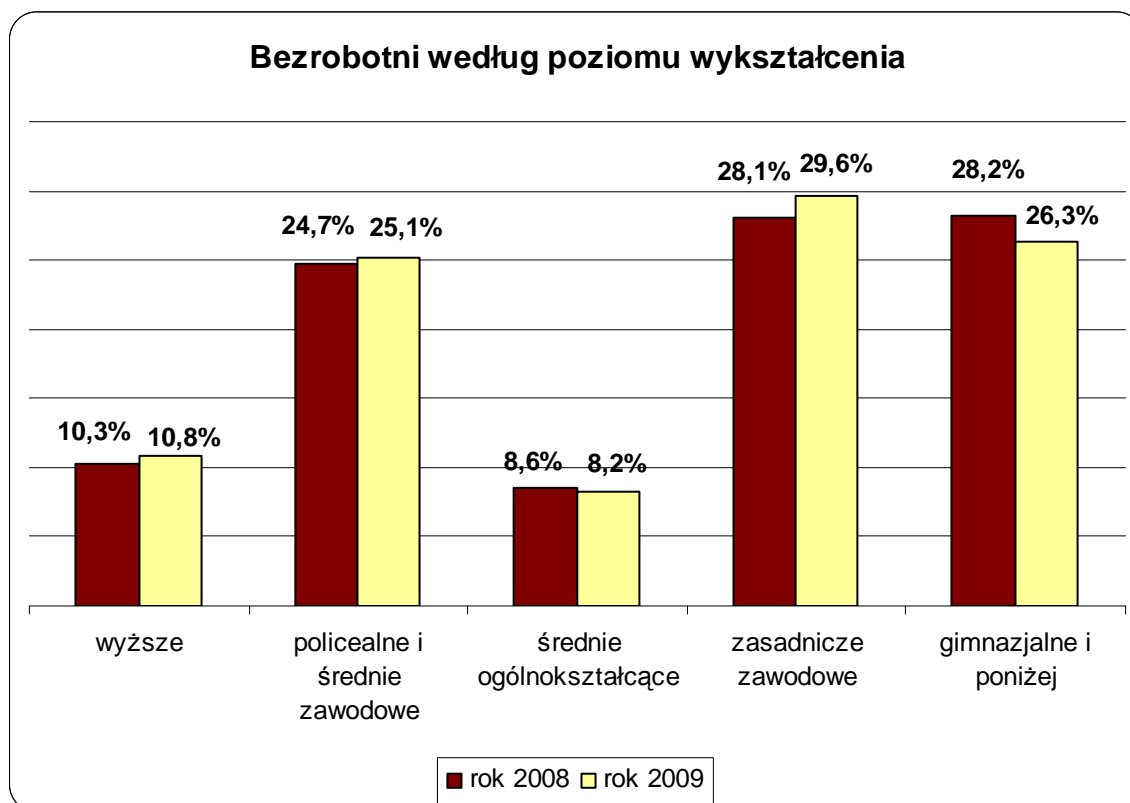
Trudny czas na rynku pracy po raz kolejny uderzył w grupę o najsłabszej pozycji na rynku – absolwentów szkół i osoby o najmniejszym doświadczeniu zawodowym.

Bezrobotni, którzy ukończyli 50 rok życia stanowili w grudniu **14,2%** wszystkich zarejestrowanych **/708 osób/**. Grupa ta zwiększyła się na przestrzeni roku o **96 osób**, a jej udział w całej populacji spadł w ciągu roku o **3,3%**.

3. Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Rys. 7 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia (wartość liczbowa)

Rys.8 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia (w%)

Struktura wykształcenia bezrobotnych z powiatu wodzisławskiego ewoluuje i można zauważyć już znaczące zmiany. Od kilku lat obserwujemy systematyczny wzrost liczby bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Aktualnie stanowią oni **10,8%** zarejestrowanych (rok wcześniej – **10,3%**, a na koniec 2008 roku **5,9%**). W tej grupie bezrobocie długotrwałe występuje jednak z najmniejszym natężeniem (tylko ok. **12%** poszukuje pracy dłużej niż 1 rok).

Wśród zarejestrowanych nadal dominują osoby o najniższym poziomie kwalifikacji (zasadnicze zawodowe – **29,6%** oraz gimnazjalne i poniżej – **26,3%**).

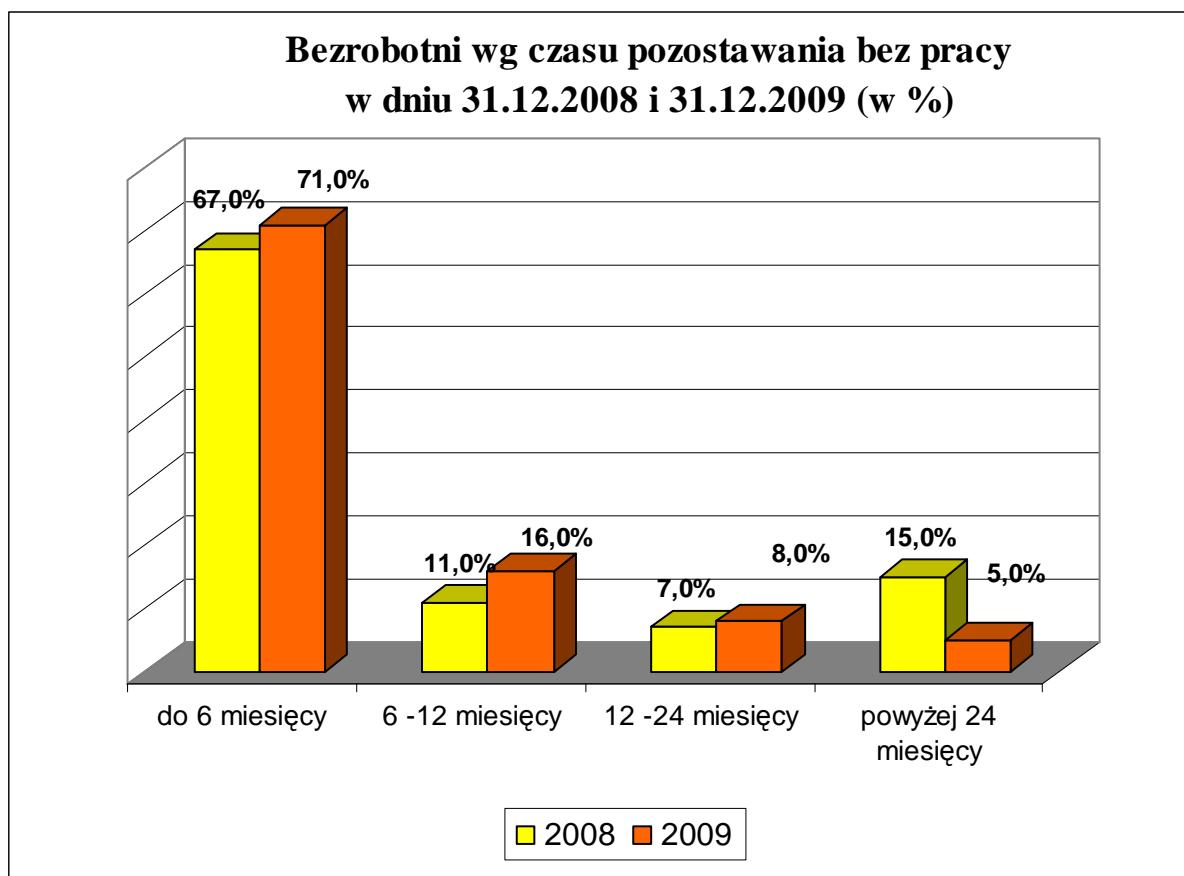
Analizując strukturę bezrobocia wg wykształcenia należy podkreślić fakt, iż bezrobotne kobiety statystycznie są lepiej wykształcone od bezrobotnych mężczyzn i ta tendencja utrzymuje się nadal, a szczególnie widoczna jest w grupie bezrobotnych z wykształceniem wyższym (ok. **70%** osób z dyplomem to kobiety).

4. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Tabela 1– Bezrobotni zarejestrowani w dniu 31.12.2008r. i 31.12.2009r. wg czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach*	Liczba bezrobotnych	
	2009	2008
do 6	3 512	2 341
6 - 12	808	396
12 - 24	389	260
pow. 24	260	485

* *liczony jako czas nieprzerwanego pozostawania w ewidencji osób bezrobotnych od dnia rejestracji*

Rys. 9 Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy (w%)

Skutki dekoniunktury gospodarczej osłabiły rynek pracy w powiecie wodzisławskim w II półroczu. Mniejsza podaż ofert pracy stałej i subsydiowanej oraz przerwa w wykonywaniu prac sezonowych spowodowała duży przyrost w grupie osób zarejestrowanych krócej niż 6 miesięcy.

Odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieco wyższy wśród kobiet (**16%** ogółu bezrobotnych kobiet) niż wśród mężczyzn (**9%** ogółu bezrobotnych mężczyzn).

Dane na koniec grudnia każdego roku nie odzwierciedlają jednak należycie skali problemu, gdyż w miesiącach zimowych rejestruje się stosunkowo więcej mężczyzn, co wynika z prac sezonowych np. w budownictwie.

Wiek bezrobotnych pozostaje w prostej korelacji z czasem poszukiwania pracy: wraz z wiekiem rosną problemy z podjęciem zatrudnienia.

Podobna zależność dotyczy poziomu wykształcenia: najkrótszy czas poszukiwania pracy występuje wśród osób z wykształceniem wyższym.

5. Osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Tabela 2 – Liczebność grup zawodowych osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – stan na 31.12.2009r.

grupa ryzyka	liczba bezrobotnych w 2009r.	% ogółu bezrobotnych* w 2009r.	% ogółu bezrobotnych* w 2008r.
bezrobotni do 25 roku życia	1 568	31,6%	28%
długotrwale bezrobotni	1 374	27,6%	42%
bezrobotni powyżej 50 lat	708	14,3%	18%
bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	1 045	21,0%	26%
bezrobotni samotnie wychowujący dziecko do lat 18	361	7,3%	8%
niepełnosprawni bezrobotni	238	4,8%	6%

* suma jest większa niż 100%, gdyż część bezrobotnych należy do więcej niż jednej grupy ryzyka

W grupach osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy obserwowano następujące zjawiska i tendencje:

- w kategorii bezrobotnych do 25 roku życia zarejestrowanych było **1 568** osób, tj. **31,6%** ogółu bezrobotnych . W porównaniu do grudnia 2008 roku liczba osób młodych zwiększyła się o **582** osoby. Odsetek niepracującej młodzieży w powiecie wodzisławskim jest znacznie wyższy niż średni dla woj. śląskiego (**20,9%**).
- w powiecie wodzisławskim znacznie mniej niż średnio na Śląsku (**22,3%**) jest zarejestrowanych bezrobotnych, którzy ukończyli 50 lat (**14,3%**). W ciągu roku liczba osób w tym wieku zwiększyła się o 96 osób.
- zbiorowość długotrwale bezrobotnych stanowiła **27,6%** ogółu zarejestrowanych i spadła w ciągu roku o **14,4%** (średnia dla Śląska – **34,3%**).

Spadek liczby osób pozostających długotrwale bez pracy możliwy był m.in. dzięki zaangażowaniu znacznych środków na realizację programu aktywizacji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych powyżej 25 roku życia, dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

6. Bezrobotni według grup zawodowych i oferty pracy

Użyte w zestawieniu nazwy grup zawodów są zgodne z obowiązującą Klasyfikacją Zawodów i Specjalności wydaną na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2004, Nr 265, poz. 2644).

Tabela uwzględnia również oferty stażu oraz przygotowania zawodowego, które w przypadku niektórych grup zawodowych znacznie zwyżają rzeczywistą liczbę miejsc pracy, a tym samym fakt, czy dana grupa zawodów jest nadwyżkowa czy deficytowa.

Tabela 3 - Liczebność grup zawodowych osób bezrobotnych osób oraz zgłoszone oferty pracy w 2009 roku

Nazwa grupy zawodowej	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem	Oferty pracy, stażu lub przygotowania zawodowego w 2009 r.	Liczba bezrobotnych przypadająca na jedną ofertę pracy (2: 3)
1	2	3	4
Kierowca samochodów ciężarowych	35	103	0,3
Przedstawiciel handlowy	19	45	0,4
Pracownik administracyjny	223	394	0,6
Dekarz	11	17	0,6
Magazynier	60	69	0,7
Psycholog	6	5	1,2
Kelner, bufetowy	130	108	1,2
Murarz	147	111	1,3
Nauczyciele szkół podstawowych i przedszkoli	25	17	1,5
Pielęgniarki i położne	21	14	1,5
Spawacz	18	10	1,8
Sprzedawca	774	357	2,2

Nazwa grupy zawodowej	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem	Oferty pracy, stażu lub przygotowania zawodowego w 2009 r.	Liczba bezrobotnych przypadająca na jedną ofertę pracy (2: 3)
1	2	3	4
Malarz	127	41	3,1
Kucharz	153	49	3,1
Cukiernik	81	24	3,3
Fryzjer	137	40	3,4
Piekarz	90	25	3,6
Technik farmaceutyczny	22	6	3,7
Mechanicy sam. osobowych i ciężarowych	250	60	4,2
Krawiec	205	47	4,4
Prawnik	20	4	5
Informatycy i pokrewni	27	5	5,4
Inżynierowie budownictwa	22	4	5,5
Błacharz samochodowy	66	12	5,5
Lakiernik samochodowy	42	7	6
Technik informatyk	60	10	6,2
Stolarze i cieśle	79	12	6,6
Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	121	15	8,1
Specjalista ochrony środowiska	26	2	13
Technik handlowiec	85	6	14,2
Pedagog	204	13	15,7
Fizycy, chemicy, matematycy i pokrewni	34	2	17
Specjalista administracji publicznej	21	1	21
Górnik	238	11	21,6
Technik elektryk	22	1	22

Nazwa grupy zawodowej	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem	Oferty pracy, stażu lub przygotowania zawodowego w 2009 r.	Liczba bezrobotnych przypadająca na jedną ofertę pracy (2: 3)
1	2	3	4
Technik budownictwa	86	1	86
Technik żywienia	101	1	101
Socjolog	42	0	0
Technik elektronik	34	0	0
Technik ekonomista	181	0	0

Grupy zawodów deficytowych (wskaźnik liczby bezrobotnych przypadających na 1 ofertę jest mniejszy od 1):

- przedstawiciel handlowy,
- pracownik administracyjny
- kierowca samochodów ciężarowych,
- dekarz
- magazynier,

Grupy zawodów nadwyżkowych o najwyższym wskaźniku liczby bezrobotnych przypadających na 1 ofertę:

- socjolog (brak ofert),
- technik elektronik (brak ofert),
- technik ekonomista (brak ofert)
- technik elektryk,
- specjalista administracji publicznej ,
- pedagog,
- specjalista ochrony środowiska,
- technik budownictwa,
- technik żywienia,
- górnik.

V. NAPŁYW BEZROBOCIA

Tabela 4 – Struktura nowo rejestrujących się bezrobotnych w 2008 i 2009 roku

wyszczególnienie		ogółem	
		w 2008 roku	w 2009 roku
Bezrobotni rejestrujący się		8 887	10 608
z tego	po raz pierwszy	1 903	2 390
	po raz kolejny	6 984	8 218
osoby	poprzednio pracujące	5 901	7 479
	dotychczas niepracujące	2 986	3 129
Niepełnosprawni		335	238

Tabela 5 – Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w okresie 01.01.2009r. – 31.12.2009r.

wyszczególnienie	ogółem	oferty pracy	wskaźnik napływu bezrobotnych w stosunku do ofert pracy
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	28	4	7
Górnictwo i kopalnictwo	242	14	17,3
Przetwórstwo przemysłowe	643	383	1,7
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	15	3	5
Budownictwo	648	561	1,2
Handel hurt. i detal., naprawa. pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	1390	796	1,8
Hotele i restauracje	172	145	1,2
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	214	150	1,4
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	58	31	1,9
Obsługa rynku nieruchomości	40	9	4,4
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia. społ. i powszechne ubezpieczenia. zdrowotne	1603	277	5,8
Edukacja	187	82	2,3
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	156	100	1,6
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna	640	92	6,9
Działalność nie zidentyfikowana	1149	0	x

Zestawienie pokazuje, które sektory gospodarki generują najwyższe bezrobocie. Są to: górnictwo, rolnictwo, usługi, administracja publiczna i obsługa rynku nieruchomości. W przypadku górnictwa do urzędu pracy zgłoszono 14 ofert. Jednak równolegle nabór pracowników do kopalń Jastrzębskiej Spółki Węglowej i Kompani Węglowej był dokonywany bezpośrednio przez pracodawców, lecz ze względu na m.in. zmniejszony popyt na węgiel, był znacznie ograniczony.

W porównaniu do roku 2008 wzrost popytu na pracę nastąpił we wszystkich branżach, a największy w obsłudze rynku, nieruchomości i usługach.

VI. ODPŁYW BEZROBOCIA

Tabela 6 – Struktura osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych w 2008 i 2009 roku z uwzględnieniem przyczyn wyłączeń

wyszczególnienie		bezrobotni ogółem		
		rok 2008	rok 2009	
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych		10 668	9 121	
z tego z przyczyn	podjęcia pracy w miesiącu sprawozdawczym	3 065	2 643	
	z tego	prac interwencyjnych	84	65
		robót publicznych	0	34
		otrzymania środków na podjęcie działalności gospodarczej	155	177
		w ramach refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska	128	97
	rozpoczęcia szkolenia	512	464	
	rozpoczęcia stażu	593	850	
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego w miejscu pracy	503	48	
	rozpoczęcie prac społecznie-użytecznych	80	79	
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	4 586	4 046	
	odmowy przyjęcia propozycji pracy	0*	438	

* W roku 2008 pozycja „odmowy przyjęcia propozycji pracy” była wykazywana w sprawozdaniach GUS łącznie w pozycji „niepotwierdzenia gotowości do pracy”.

VII. USŁUGI RYNKU PRACY

1. Pośrednictwo pracy

Pośrednictwo pracy jest kluczową usługą publicznych służb zatrudnienia, mającą na celu udzielanie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy profesjonalnego wsparcia. W odpowiedzi na potrzeby zmieniającego się rynku pracy, priorytetem stała się poprawa jakości usług pośredników pracy i dostosowania poziomu usług do wymagań współczesnego europejskiego rynku pracy.

Pośrednictwo pracy realizowane jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 02 marca 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków prowadzenia przez publiczne służby zatrudnienia usług rynku pracy.

Służy ono pomocą bezrobotnym w pozyskaniu odpowiedniego zatrudnienia i pracodawcom w pozyskaniu pracowników o odpowiednich kwalifikacjach. Pozostałe działania pośrednictwa, takie jak: pozyskiwanie i upowszechnianie ofert pracy, inicjowanie spotkań bezrobotnych z pracodawcami oraz współpraca z innymi urzędami pracy czy agencjami zatrudnienia w zakresie wymiany informacji o możliwościach uzyskania zatrudnienia - służyć mają jak najszybszej i najlepszej realizacji zadania, jakim jest podjęcie zatrudnienia przez bezrobotnych.

Podstawowym modelem pośrednictwa pracy jest pośrednictwo dwutorowe (tzw. pośrednictwo zewnętrzne i wewnętrzne), które wyodrębniono wraz z wdrażanymi od 01 czerwca 2008 roku standardami usług rynku pracy.

W ramach tego modelu zadania realizowane są przez dwie grupy pośredników:

- pierwsza odpowiada za pozyskiwanie ofert i kontakty z pracodawcami

- druga odpowiada za dystrybucję ofert pracy wśród bezrobotnych oraz za dobór odpowiedniego kandydata na konkretne miejsce pracy

Z końcem roku 2009 w urzędzie zatrudnionych było **13** pośredników pracy, a 1 pośrednik obsługiwał **382** bezrobotnych (rok wcześniej – **267**, a w 2007 roku - **658**).

1.1. Pomoc bezrobotnym i poszukującym pracy w podjęciu odpowiedniego zatrudnienia

Metody pracy pośrednika pracy, wyznaczone przez standardy, kładą ogromny nacisk na indywidualną pracę z każdym bezrobotnym.

Osoby zarejestrowane w urzędzie zgłaszają się do pośrednika pracy nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. W praktyce wizyty bywają częstsze, gdyż niezależnie od ustalonych terminów, bezrobotni mają obowiązek zgłosić się na każde wezwanie pośrednika, jeśli ma on dla nich propozycję pracy stałej lub innej formy aktywizacji.

Dzięki takim działaniom udało się większości osób zaproponować jedną z form aktywizacji lub pomocy, a także zdiagnozować i pozbawić statusu bezrobotnego osoby, które nie były gotowe do pracy.

Narzędziem działań pośrednictwa pracy stały się Karty Informacyjne, które są szczegółową bazą informacji o osobach zarejestrowanych w urzędzie i podjętych przez pośrednika działaniach aktywizacyjnych. Oprócz informacji zawodowych, Karty zawierają szereg innych informacji, np. o preferencjach i oczekiwaniach bezrobotnego, podjętych wcześniej działaniach pomocowych (także przez inne referaty urzędu). Indywidualizacja działań (kompleksowa obsługa osób bezrobotnych i poszukujących pracy) umożliwia wyodrębnienie i aktywizację grup bezrobotnych, wymagających specyficznej pomocy w doprowadzeniu do podjęcia pracy.

Dla bezrobotnych, pozostających w rejestrach ponad 6 miesięcy urząd jest zobowiązany do przygotowania Indywidualnego Planu Działania, zawierającego wykaz działań, które powinny doprowadzić do zmiany sytuacji zawodowej bezrobotnego tak, by mógł włączyć się aktywnie i funkcjonować na rynku pracy.

1.2 Oferty pracy

Do tutejszego urzędu w roku 2009 wpłynęło **2 368** ofert pracy, w tym **1 101** na subsydiowane stanowiska pracy. Mimo pogorszenia sytuacji gospodarczej w kraju, urząd posiadał o **640** ofert więcej niż w roku 2008.

Najwięcej ofert zgłoszono w zawodach:

- pracownik administracyjny – **394**,
- sprzedawca – **357**,
- robotnik gospodarczy – **183**,
- robotnik budowlany – **169**,
- murarz – **111**,
- bufetowy – kelner – **108**,
- kierowca samochodów ciężarowych – **103**,
- magazynier – **69**,
- mechanik samochodów osobowych i ciężarowych – **60**,
- kucharz – **49**,
- krawiec – **47**,
- przedstawiciel handlowy – **45**,
- malarz – **41**,
- fryzjer – **40**.

W 2009r. pośrednicy wydali **7 962** skierowania (w 2008 roku – **8 958**) do pracy stałej, na staże, prace interwencyjne, roboty publiczne i prace społecznie

użyteczne oraz na miejsca pracy refundowane w ramach wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy.

W wyniku tych działań **2 643** osoby zostały zatrudnione w ramach umowy o pracę lub w ramach form subsydiowanych. Spośród skierowanych osób **438** odmówiło przyjęcia pracy (w roku 2008 – 970 osób).

1.3 Współpraca z pracodawcami

W referacie pośrednictwa pracy 5 pośredników odpowiedzialnych jest za kontakty z pracodawcami i pozyskiwanie informacji o ofertach pracy.

Do ich obowiązków należy m.in.:

- przyjmowanie informacji o wolnych miejscach zatrudnienia,
- nawiązywanie kontaktów z nowymi pracodawcami,
- utrzymywanie kontaktów ze współpracującymi,
- sprawdzanie aktualności zgłaszanych ofert,
- informowanie pracodawców o usługach i programach realizowanych przez urząd.

Działania marketingowe pośrednictwa służą kreowaniu pozytywnego wizerunku urzędu pracy oraz zachęcaniu pracodawców do korzystania z usług publicznych służb zatrudnienia.

W 2009 roku pośrednicy złożyli **188** wizyt w zakładach pracy, gdzie pozyskali **54** miejsca pracy.

Pośrednicy odwiedzali także te zakłady, gdzie odbywały się aktualnie staże i przygotowanie zawodowe, celem sprawdzenia warunków pracy stażystów i stopnia wywiązywania się pracodawców z obowiązków, wynikających z umowy.

W trakcie tych wizyt zasięgano opinii pracodawców na temat celowości stosowania tej formy aktywizacji jako sposobu na zdobycie doświadczenia zawodowego przez stażystów.

Pracodawcy w większości pozytywnie oceniali staże i przygotowanie zawodowe jako dobry sposób sprawdzenia osoby przed zatrudnieniem jej na umowę o pracę. Ponadto staże nie wymagają angażowania środków finansowych pracodawców. Takie pozytywne doświadczenia skłaniają pracodawców do ponownego korzystania z usług urzędu.

Równocześnie wizyty pośredników w zakładach poprawiają wzajemne relacje i budują pozytywny wizerunek urzędu w oczach pracodawców.

1.4 Giełdy pracy

Giełdy pracy odbywają się na życzenie tych pracodawców, którzy chcą spotkać się z kandydatami w siedzibie urzędu. Pracodawcy cenią sobie tę formę rekrutacji, ponieważ podczas spotkań mogą szybko i sprawnie dokonać wyboru osób zainteresowanych ofertą. Natomiast osoby poszukujące pracy mają możliwość odbycia pierwszej rozmowy z pracodawcą w urzędzie, w miejscu które dobrze znają, bez konieczności dodatkowego stresu związanego z poszukiwaniem siedziby firmy.

Wytypowani przez pośrednika pracy kandydaci, posiadający odpowiednie kwalifikacje na zgłoszone stanowiska pracy, a mający problemy z zaprezentowaniem się kierowani są wcześniej do doradcy zawodowego, który przygotowuje ich do rozmowy z potencjalnym pracodawcą.

Osoby korzystające z tej formy rekrutacji wskazywały, iż obecność znanego im pośrednika pracy podczas giełdy i przygotowanie przez doradcę powoduje, że czują się bardziej pewnie podczas rozmowy z pracodawcą.

W ciągu roku zorganizowano **33** giełdy pracy (w roku poprzednim – **27**), podczas których pracodawcy zaoferowali **112** stanowisk pracy. W giełdach wzięło udział **505** bezrobotnych, z czego **39** osób zostało zatrudnionych.

1.5 Targi Pracy

Targi pracy odbyły się 23 marca ubiegłego roku w budynku Zespołu Szkół Ekonomicznych w Wodzisławiu Śl.

W trakcie targów oprócz oferty skierowanej do osób poszukujących pracy, zostały także zaprezentowane oferty edukacyjne dla młodzieży, stojącej przed wyborem swojej drogi zawodowej.

W targach wzięło udział **36** pracodawców, którzy przedstawili ok. **400** miejsc pracy najczęściej w branży budowlanej, handlu i gastronomii. Poszukiwani byli również pracownicy w zawodach: nauczyciel przedmiotów zawodowych, logopeda, przedstawiciel handlowy, florysta, kosmetyczka.

Targi pracy były okazją do nawiązania bezpośredniego kontaktu i wymiany informacji między pracodawcami i instytucjami edukacyjnymi a absolwentami podejmującymi decyzje o swojej przyszłości zawodowej. Dodatkowo pracodawcy mieli okazję do zaprezentowania własnej firmy, a przede wszystkim do dokonania naboru dobrze wykształconej przyszłej kadry pracowniczej.

Bezrobotni mogli podczas targów zapoznać się z ofertą szkoleń, organizowanych przez PUP w Wodzisławiu Śl. Osoby zainteresowane podjęciem działalności gospodarczej mogły poznać zasady otrzymywania dotacji, a pracodawcy - zasady przyznawania refundacji wyposażenia stanowisk pracy.

1.6 Oferty pracy za granicą – sieć EURES

Z usługi EURES w roku sprawozdawczym skorzystało **234** klientów zainteresowanych pracą za granicą.

Do urzędu wpłynęło **179** oferty pracy w ramach systemu EURES, na **1 875** stanowisk pracy. Oferty pracy dotyczyły głównie branży gastronomiczno-hotelarskiej, wędliniarstwa, prac sezonowych w rolnictwie, ogrodnictwie,

zawodów o specjalnościach technicznych, zawodów medycznych oraz zawodów związanych z opieką nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Najwięcej ofert wpłynęło z Wielkiej Brytanii, Norwegii, Cypru i Holandii. Znacznie spadło zapotrzebowanie na pracowników ze strony Republiki Czeskiej, Słowacji oraz Irlandii.

Wolne miejsca pracy w ramach sieci EURES są kierowane głównie do osób posiadających sprecyzowane kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, posługujących się językiem obcym w stopniu przynajmniej komunikatywnym.

W ciągu roku zorganizowano 5 spotkań informacyjnych promujących sieć EURES wśród bezrobotnych.

Zainteresowani pracą za granicą otrzymywali informacje o możliwościach podjęcia pracy na terenie krajów UE/EOG, wymaganych dokumentach ułatwiających poruszanie się na europejskim rynku pracy oraz sposobach poszukiwania pracy w tych krajach. Informacje o międzynarodowym pośrednictwie rozpowszechniano również wśród pracodawców podczas organizowanych targów pracy oraz wizyt w zakładach pracy.

1.7 *Zatrudnianie cudzoziemców*

W powiecie wodzisławskim w 2009 r. zarejestrowano **214** oświadczeń pracodawców zamierzających powierzyć wykonywanie pracy cudzoziemcom, głównie obywatelom Ukrainy. Rok wcześniej zarejestrowano **42** oświadczenia, co świadczy o coraz większym zainteresowaniu pracodawców zatrudnieniem osób zza naszej wschodniej granicy. Cudzoziemcy podejmowali pracę głównie w branży budowlanej, m.in. przy budowie autostrady A-1 i przy zbiorze truskawek.

Wprowadzone w lipcu 2007 r. przepisy ułatwiające zatrudnienie cudzoziemców z państw graniczących z Polską spowodowały wzrost zainteresowania legalnym zatrudnieniem nie tylko po stronie pracodawców, ale także cudzoziemców chcących pracować w Polsce.

Urząd wydał 26 opinii Starosty o sytuacji na lokalnym rynku pracy w celu uzyskania przez pracodawcę zezwolenia na zatrudnienie cudzoziemca.

Tutejszy urząd współpracuje z Wydziałem ds. Cudzoziemców Śląskiego Oddziału Straży Granicznej w Raciborzu w sprawie monitoringu pracy cudzoziemców.

1.8 Monitoring rynku pracy

Od 2005 roku urząd dokonuje analizy rynku pracy pod kątem zarówno dostępnych ofert pracy, jak i ilości oraz kwalifikacji zawodowych zarejestrowanych bezrobotnych. Badania te dostarczają użytecznej wiedzy o sytuacji na rynku pracy, ułatwiając przygotowanie diagnozy w celu dostosowywania programów i kierunków szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy do potrzeb, występujących na lokalnym i regionalnym rynku pracy.

Badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych pozwalają na określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na regionalnym rynku pracy, a tym samym na lepsze dopasowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców.

1.9 Współpraca z partnerami rynku pracy

W kwietniu ubiegłego roku Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl. podpisał porozumienie w sprawie zawiązania partnerstwa zadaniowego ze wszystkimi 9 ośrodkami pomocy społecznej powiatu wodzisławskiego.

W ramach tego porozumienia jednostki OPS i Powiatowy Urząd Pracy informują się wzajemnie o działaniach aktywizujących, planowanych wobec bezrobotnych, którzy są jednocześnie beneficjentami pomocy społecznej, co pozwala na wspólne ustalenie ścieżki komplementarnych działań obu urzędów, które w efekcie doprowadzą do aktywizacji tych osób.

1.10 Prace społecznie użyteczne

Ta forma aktywizacji zawodowej funkcjonuje od 2007r. Skierowanie na prace społecznie użyteczne mogą otrzymać osoby zarejestrowane jako bezrobotne i jednocześnie korzystające ze świadczeń opieki społecznej. Instrument ten ma na celu stworzenie dodatkowej możliwości aktywizacji bezrobotnych będących w trudnej sytuacji na rynku pracy – przede wszystkim osób długotrwale bezrobotnych, którym potrzebne jest ponowne przystosowanie się do warunków pracy. Prace te wykonuje się przez 10 godzin tygodniowo.

W pracach społecznie – użytecznych w 2009r. uczestniczyło **79** beneficjentów opieki społecznej. O tym, że pracodawcy i bezrobotni byli zadowoleni z tej formy zatrudnienia może świadczyć fakt, że w 2009 roku większość z nich kontynuuje tę formę zatrudnienia, rozpoczętą w 2008 roku.

Prace społecznie użyteczne odbywały się w gminach: Godów, Gorzyce, Marklowice, Mszana, Wodzisław Śl., Rydułtowy i Radlin.

1.11 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

Z końcem roku 2009 w rejestrach urzędu pozostawało **238** osób niepełnosprawnych, zarejestrowanych jako bezrobotne oraz **40** posiadających status „poszukujących pracy”. W grupie tej przeważają osoby o lekkim stopniu niepełnosprawności, w wieku pomiędzy 35 a 54 rokiem życia, z niepełnosprawnością ruchową.

Pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych szczególnie wymaga indywidualnego i dokładnego rozpoznania zarówno kwalifikacji zawodowych i kompetencji, jak i uwarunkowań zdrowotnych każdej z osób. Pośrednicy pracy, wspólnie z doradcami zawodowymi, objęli indywidualnym wsparciem wszystkie osoby niepełnosprawne, zainteresowane podjęciem zatrudnienia.

W wyniku tych działań nastąpił wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, przejawiający się podjęciem zatrudnienia na otwartym rynku pracy (**93** osoby w 2009 r., a **122** w 2008).

W 2009r. zainteresowanie zatrudnieniem osób niepełnosprawnych zgłosiły zakłady, oferując **88** miejsc pracy (w roku 2008 – **122**).

Najwięcej miejsc ofertowano w następujących zawodach: operator maszyn i urządzeń produkcji (21), kasjer- sprzedawca (15), sprzątaczką (11), pracownik biurowy (11), dozorca – stróż (9), pracownik restauracji (6), introligator (4), pakowacz (3).

Osoby niepełnosprawne należą do osób w tzw. „szczególnej sytuacji na rynku pracy”, dlatego ich aktywizacja zawodowa wspierana jest środkami Funduszu Pracy i Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Nowelizacja ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która weszła w życie 30 lipca 2007 roku /tekst jednolity Dz.U. z 2008 nr 14, poz. 92 z późn. zm./, rozszerzyła zakres zadań, które realizują powiatowe urzędy pracy na rzecz rehabilitacji zawodowej niepełnosprawnych. Zadania te finansowane są ze środków PFRON i skierowane są do pracodawców, tworzących miejsca pracy i zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz bezpośrednio do tych osób.

W roku 2009 PUP wydatkował **249 800 zł** (o **54 500 zł** więcej niż w 2008 roku) ze środków PFRON na następujące zadania:

- a) przyznanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej /**2** osoby – kwota **80 000 zł**/,
- b) zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej /**3** stanowiska pracy – kwota **118 000 zł**/,
- c) finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy /stypendium z tytułu stażu dla **6** osób – kwota **47 300 zł**/,
- d) finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego /**3** osoby – kwota **4 500 zł**/.

Oprócz środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej dla 39 osób niepełnosprawnych PUP przeznaczył **146 100** zł ze środków Funduszu Pracy.

1.12 Internet - lepsza dostępność do ofert pracy

Osoby posiadające dostęp do Internetu mogły korzystać z ofert pracy dostępnych na stronie internetowej urzędu: www.pup-wodzislaw.pl.

Oferty pracy zgłoszone w powiatowym urzędzie pracy przekazywane są do ogólnokrajowej centralnej bazy ofert pracy (www.psz.praca.gov.pl), w wyniku czego osoby bezrobotne mają dostęp nie tylko do ofert pracy z obszaru działania danego urzędu, mogą również znaleźć oferty pracy w całym kraju lub za granicą w ramach sieci EURES.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, pracodawca może zgłosić wolne miejsce zatrudnienia do dowolnie wybranego przez siebie powiatowego urzędu pracy. Przyjęte oferty pracy są przekazywane do internetowej bazy ofert pracy i informacje o nich są dostępne dla wszystkich zainteresowanych.

Na stronie PUP jest zamieszczony elektroniczny formularz zgłoszenia oferty pracy. W 2009r. wzrosło zainteresowanie pracodawców zgłaszaniem ofert pracy za pośrednictwem Internetu.

Osoby nie posiadające dostępu do Internetu, mogą skorzystać ze stanowiska komputerowego w urzędzie, gdzie mają dostęp do centralnej bazy ofert pracy.

1.13 Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy

Do zadań statutowych PIP należy kontrola pracodawców pod kątem legalności zatrudnienia i przestrzegania w tym zakresie przepisów ustawy o promocji zatrudnienia. PIP na bieżąco informowała urząd o wynikach działań podjętych wobec pracodawców z powiatu wodzisławskiego. Dzięki współpracy pośrednicy pracy otrzymywali informację o pracodawcach nie przestrzegających przepisów prawa, co decydowało o sposobie dalszej współpracy urzędu z tymi pracodawcami.

W sytuacji, gdy do PUP docierają informacje dotyczące ograniczonej wiarygodności pracodawcy np. związanie z brakiem umów czy niewypłacaniem wynagrodzeń za pracę, urząd powiadamia PIP o potrzebie przeprowadzenia kontroli w zakresie stosowania przepisów prawa przez pracodawcę.

W 2009r. urząd otrzymał 6 informacji z PIP (w roku poprzedni 15 informacji) o przeprowadzonej kontroli w zakładach pracy.

2. Poradnictwo zawodowe

„Poradnictwo zawodowe jest procesem, podczas którego doradca pomaga klientowi w osiągnięciu lepszego zrozumienia siebie samego w odniesieniu do środowiska pracy, aby umożliwić mu realistyczny wybór lub zmianę zatrudnienia lub też osiągnięcie właściwego przystosowania zawodowego”

R. Lamb

2.1 Dane statystyczne

W roku 2009 osoby bezrobotne były objęte usługami rynku pracy z zakresu poradnictwa:

Tabela 7 - Liczba osób bezrobotnych objętych usługami rynku pracy z zakresu poradnictwa

rodzaj udzielanej porady	ilość osób 2008 rok	ilość osób 2009 rok	ilość grup 2008 rok	ilość grup 2009 rok
porada indywidualna	2 354	2 278	-	-
rozmowa wstępna	759	1 982	-	-
porada grupowa	562	850	80	136
informacja indywidualna	2 886	3 967	-	-
informacja grupowa	626	952	77	135
warsztaty grupowe dla młodzieży szkolnej	463	406	18	19
Klub Pracy - zajęcia aktywizacyjne	175	235	19	34
Klub Pracy – 3- tygodniowe szkolenie	117	123	11	11

2.2 Przykłady dobrych praktyk stosowanych w poradnictwie zawodowym

Wszystkie formy usług doradczych prowadzono w formie spotkań grupowych i indywidualnych. Doradcy zawodowi pomagali ludziom mającym trudności z podjęciem decyzji zawodowej, wynikającej z braku umiejętności oceny swoich możliwości zawodowych lub korzystania z informacji o rynku pracy. Pomagali również osobom zamierzającym zmienić zawód lub podjąć działalność gospodarczą.

Podstawowym narzędziem w poradnictwie indywidualnym jest rozmowa. Jest ona najbardziej naturalnym sposobem pomagania. Pozwala na dużą indywidualizację pomocy, ale równocześnie wymaga od doradcy dobrego przygotowania, doświadczenia oraz dużego zaangażowania emocjonalnego. Porada indywidualna jest zawsze poprzedzona rozmową wstępną, po której doradca zawodowy ustala dalsze etapy pracy z klientem. Zgodnie ze standardami usług rynku pracy w zakresie poradnictwa zawodowego rozmowa wstępna od czerwca 2008r. jest wyodrębniona jako oddzielna porada.

W ramach omawianego procesu doradcy wspólnie z klientami analizują posiadany profil zawodowy, zwracając szczególną uwagę na wykształcenie, doświadczenie zawodowe, ukończone szkolenia, zainteresowania i umiejętności oraz cechy psychofizyczne. Pomagają usystematyzować swoim klientom wyobrażenie na temat siebie i otaczającego ich świata pracy. W trakcie wizyty opracowywali Indywidualny Plan Działania, który ma pomóc w określeniu przyszłości zawodowej i zaplanowaniu „krok po kroku” działań zmierzających do znalezienia zatrudnienia. Zadania określone w Planie mają na celu zwiększenie aktywności osoby bezrobotnej, a także zniwelowanie bariery psychologicznej tj.: brak poczucia odpowiedzialności, brak poczucia własnej wartości i godności osobistej czy wyuczonej bezradności.

Usługi poradnictwa indywidualnego przyniosły bardzo dobre efekty. Spośród **2 278** osób korzystających ze spotkań, trwających czasami wiele miesięcy, **821** podjęło zatrudnienie.

2.2.1 Projekt „ Od edukacji do pracy”

Wychodząc naprzeciw osobom młodym, które muszą dokonać wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej, Powiatowy Urząd Pracy w Wodzisławiu Śl. inicjuje i wspiera przedsięwzięcia mające na celu uzmysłowienie młodzieży znaczenie podejmowania świadomej decyzji w zakresie edukacji oraz przyszłej kariery zawodowej. Działania są wykonywane w ramach projektu „Od edukacji do pracy”. Pomysł ten zrodził się w 2008 roku na spotkaniu roboczym doradców zawodowych, pedagogów szkolnych, dyrektorów placówek oświatowych. Spotkanie pozwoliło wypracować metody współpracy.

Przebiegała ona na trzech płaszczyznach:

- pracy z pedagogami szkolnymi,
- pracy z uczniem,
- pracy z rodzicami.

Wybór zawodu to jedna z najważniejszych decyzji życiowych. Od trafnego dopasowania zdolności, zainteresowań czy możliwości psychofizycznych do wykonywania zawodu zależy powodzenie zarówno w życiu zawodowym, jak i społecznym. Wybór zawodu powinien być poprzedzony procesem orientacji zawodowej, który umożliwia podjęcie przemyślanych decyzji. Dlatego ważne jest, aby usługi doradcze stały się ogólnie dostępne dla uczniów.

Zorganizowano **19** warsztatów grupowych dla młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło **406** osób. Doradcy prowadzili zajęcia z następującej tematyki: „Jak radzić sobie na rynku pracy”, „Planowanie kariery zawodowej” oraz „Określenie predyspozycji zawodowych”.

W ramach projektu zorganizowano warsztaty szkoleniowe dla doradców zawodowych- stażystów, odbywających staż w 7 szkołach. W czasie warsztatów omówiono metody diagnozy zainteresowań zawodowych młodego człowieka,

by mógł dokonywać świadomego wyboru ścieżki kariery zawodowej, począwszy od gimnazjum oraz zapoznano stażystów z sytuacją na rynku pracy.

O powodzeniu projektu „Od edukacji do pracy” mogą świadczyć przede wszystkim pozytywne opinie uczniów, nauczycieli oraz samych rodziców, które potwierdzają konieczność realizowania tego typu działań, głównie ze względu na możliwość bardziej trafnego dopasowania zdolności, zainteresowań do wyboru przyszłego zawodu oraz kształtowania aktywnych postaw wobec zachodzących przemian społecznych. Ponadto realizowany program może przynieść korzyści dla samego rynku pracy, na którym za parę lat znajdą się kandydaci do zatrudnienia, którzy będą mieli jasno sprecyzowane plany zawodowe.

2.2.2 Klub Pracy

Bezrobocie zmusza do poszukiwania różnych metod ograniczania i przeciwdziałania jego skutkom. Jednym z zadań urzędów pracy jest udzielanie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy. Zadanie to realizowane jest m.in. przez Klub Pracy działający w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śl.

Klub Pracy wykorzystuje trzy formy działania: szkolenia, zajęcia aktywizacyjne, dostęp do informacji na temat aktywnego poszukiwania pracy.

Brak umiejętności radzenia sobie na rynku pracy, brak wiary we własne możliwości, schematyzm myślenia to najczęściej główne problemy, którymi zajmuje się Klub Pracy. Dlatego najważniejszym zadaniem jest zmiana sposobu myślenia osób bezrobotnych o sobie i swojej sytuacji oraz wspólne szukanie nowych rozwiązań w poszukiwaniu pracy.

W 2009r. zostało zorganizowanych **11** edycji szkoleń z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy. Blisko 75% uczestników szkolenia to kobiety, w większości długotrwale bezrobotne, a także osoby młode, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, z długą przerwą

w zatrudnieniu, absolwenci i osoby 50+. Ta różnorodność powoduje często silne emocje w grupie uczestników, które z czasem przeradzają się w motywację i energię do uczenia się nowych rzeczy. Bo właśnie praca w grupie i wzajemne wsparcie zachęcają członków Klubu Pracy do działania. Pomimo, że szkolenie jest prowadzone przez lidera, to największe znaczenie ma pomoc i zrozumienie ze strony grupy, czyli osób w podobnej sytuacji życiowej, a co za tym idzie z podobnymi problemami.

Różnorodna pod względem stażu zawodowego, wykształcenia czy doświadczeń zawodowych grupa stwarza większą szansę na pojawienie się nowych pomysłów w szukaniu pracy, a udział w niej może stanowić ważne doświadczenie życiowe. Jednak, żeby praca z grupą była efektywna, często na początku szkolenia trzeba przełamać jej opór. Osoby, które przychodzą do klubu pracy są zazwyczaj zniechęcone, boją się nowej sytuacji, nowego miejsca i ludzi, dlatego ważne jest stworzenie atmosfery zaufania, aby mogły sobie wzajemnie pomóc w poszukiwaniu pracy. Najczęściej można usłyszeć tego typu opinie:

„Klub Pracy pomógł mi popatrzeć na swoje życie z innej strony. Chce mi się działać, coś zrobić ze swoim życiem. Potrafię się przedstawić i mam siłę w poszukiwaniu pracy. Stałam się pewniejsza siebie i otwarta na innych ludzi. Na początku nie chciałam tutaj chodzić, bałam się, ale z czasem się przyzwyczyłam i jest fajnie. Poznałam fajnych ludzi i poleciałabym klub pracy moim znajomym, którzy są bez pracy”.

W zmianie sposobu myślenia oraz podwyższenia samooceny uczestników bardzo cenne okazują się przykłady osób, które ukończyły szkolenie i dzięki temu potrafiły zmienić swoją sytuację życiową. Historie ich życia pokazują, że zmiana na lepsze jest możliwa.

Oprócz wiedzy przekazywanej na zajęciach ważna jest możliwość przećwiczenia wszystkich nabytych umiejętności, co następuje w trzecim tygodniu szkolenia. Samodzielne poszukiwanie pracy i osobisty kontakt

z pracodawcą pozwala przełamać osobom bezrobotnym lęk i sprawia, że uczestnicy Klubu Pracy nabierają pewności siebie. Poprzez wyjścia do pracodawców zdobywają cenne doświadczenie i uczą się na własnych błędach, omawiając je później na zajęciach. Sukcesy kolegów i koleżanek z Klubu Pracy są najmocniejszym bodźcem, który motywuje pozostałe osoby do działania i daje im nadzieję na rozwiązanie swoich problemów. Jedna z uczestniczek tak podsumowała swój udział w szkoleniu:

„Klub Pracy sprawił, że przełamałam opory, postanowiłam zmienić coś w moim życiu. Będąc wśród ludzi zobaczyłam, że łatwiej jest znaleźć coś dla siebie. W klubie uwierzyłam w swoje umiejętności, stałam się bardziej pewna i zdobyłam wiele ciekawych informacji. Jestem gotowa pracować!”

Po ukończonym szkoleniu w Klubie Pracy ponad połowa uczestników każdej edycji potrafi samodzielnie poradzić sobie na rynku pracy, co skutkuje podjęciem zatrudnienia lub stażu, szkolenia lub decyzji o dalszym kształceniu. Osoby, które wzięły udział w zajęciach zdają sobie sprawę, że oprócz pomocy ze strony urzędu pracy ważna jest aktywność i umiejętność wykorzystania innych metod poszukiwania zatrudnienia, co bardzo często przynosi pozytywne efekty.

2.2.3 Zajęcia aktywizacyjne

W PUP Wodzisław Śl. organizowane są także zajęcia aktywizacyjne dla wszystkich grup wiekowych. Dla młodych osób są to zajęcia 1-2 dniowe z tematyki lokalnego rynku pracy oraz autoprezentacji. Pod hasłem tym kryją się takie tematy jak: pisanie dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, komunikacja werbalna i niewerbalna.

Najczęściej wyrażane opinie po zajęciach to:

„Zajęcia te sprawiły, że widzę jakieś możliwości dotyczące znalezienia pracy”

„Jestem bardzo zadowolona, potrafię sama napisać swój życiorys i list motywacyjny”

„Zawsze bałam się spotkań z pracodawcą, teraz wiem, jak mam się dobrze zaprezentować”

„Byłam bez chęci do życia, bez planów na przyszłość – teraz jestem zmotywowana do większej aktywności w poszukiwaniu pracy...”

Dla osób „50+” organizowane są 4 dniowe zajęcia warsztatowe pod hasłem **„Wszystko zaczyna się po 50-tce”**, które mają wpłynąć jednocześnie na ich aktywizację zawodową i pozycję społeczną. Przedstawiane są tematy z zakresu rynku pracy i możliwości zatrudnienia osób po pięćdziesiątym roku życia . W ramach zajęć prowadzony jest trening motywacji. Uczestnicy treningu zapoznają się z zagadnieniami związanymi z motywacją, poznają jej rodzaje, modele teoretyczne oraz wynikające z nich możliwości zastosowania zdobytej wiedzy do realizacji własnych dążeń, planów i zamiarów na płaszczyźnie osobistej i zawodowej.

Szczegółowe cele treningu motywacji obejmują między innymi:

- zdobycie wiedzy na temat tego, czym jest motywacja, jakie są rodzaje motywacji oraz systemy teoretyczne,
- uświadomienie motywów postępowania każdego z uczestników treningu w różnych sytuacjach życiowych,
- autodiagnoza aktualnych potrzeb każdego z uczestników,
- uświadomienie roli potrzeb i wartości w procesie motywacji,
- zwerbalizowanie i uporządkowanie indywidualnego systemu wartości każdego z uczestników treningu,

- zapoznanie się z wachlarzem motywów, dla których ludzie podejmują pracę i ze stosowanymi przez pracodawcę systemami motywowania pracowników do pracy,
- zdobycie wiedzy teoretycznej na temat automotywacji i analiza własnych źródeł motywacji do pracy.

Uczestnicy uświadamiają sobie bariery w zatrudnieniu i wspólnie poszukują sposobów ich likwidacji. 50-latkowie odnajdują na nowo w sobie mocne strony, swoje umiejętności, otrzymują także wiedzę na temat lokalnego rynku pracy. Uczestnicy potwierdzili zadowolenie z tego typu spotkań grupowych w ankiecie, kończącej te zajęcia m.in. następującymi stwierdzeniami:

” Teraz już wiem, że wiek nie ma znaczenia”

„ Zaplanowałam ukończenie szkolenia, a później szukam pracy”

„ Dowiedziałam się, że mam tyle mocnych stron- czuję się dowartościowana”

„Nauczyłam się wiele ciekawych rzeczy: pisania dokumentów aplikacyjnych, przełamalam opory aby mówić pozytywnie o sobie i wiem jak wygląda rozmowa z pracodawcą. Zrobię wszystko, żeby znaleźć pracę”.

Zajęcia aktywizacyjne w Klubie Pracy oferują bezrobotnym i poszukującym pracy możliwość nauki praktycznych umiejętności niezbędnych przy poszukiwaniu pracy.

Korzyści, jakie członkowie Klubu Pracy wnoszą ze szkolenia i zajęć aktywizacyjnych głównie zależą od ich własnego zaangażowania. Nawet, jeżeli zajęcia nie doprowadziły do natychmiastowego podjęcia zatrudnienia, to jednak na pewno prowadzą do zmiany postaw, podjęcia decyzji dotyczącej przyszłości zawodowej, większej aktywności i samodzielności w działaniu.

2.2.4 Informacja zawodowa

Spotkania informacyjne miały na celu dostarczenie wiedzy na temat sytuacji na lokalnym rynku pracy osobom zamierzającym uzupełnić lub zmienić kwalifikacje zawodowe.

W udzielanych informacjach dominowały zapytania na temat zawodów wykonywanych, wyuczonych oraz uprawnień umożliwiających rozpoczęcie pracy w danym zawodzie.

2.2.5 Warsztaty dla kobiet

Duża grupa osób, która pozostaje w rejestrze urzędu przez okres dłuższy niż 12 miesięcy to kobiety. Każda z pań ma możliwość uczestnictwa w dwudniowych spotkaniach, podczas których może rozwinąć i udoskonalić swoje umiejętności poruszania się po rynku pracy, zdobyć wiedzę na temat skutecznej autoprezentacji w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej, a także tworzenia dokumentów aplikacyjnych. Program porusza również tematykę związaną z barierami, jakie kobiety napotykają na rynku pracy oraz sposobami ich przełamywania.

Nadrzędnym celem programu jest wzbudzenie motywacji do aktywnego poszukiwania pracy oraz podniesienia samooceny i wiary we własne możliwości. Często pomimo posiadanych kwalifikacji zawodowych i doświadczenia największym problemem kobiet okazuje się nieumiejętność ponownego wejścia na rynek pracy. Długotrwałe bezrobocie wywołuje reakcje emocjonalne, takie jak pesymizm, redukcję oczekiwań życiowych oraz apatie. Dlatego też zapobieganie tym emocjom i radzenie sobie z nimi bywa niezwykle istotne w procesie poszukiwania zatrudnienia.

2.2.6 Bilans kompetencji

Kontynuowano warsztaty pt. „Bilans kompetencji”. Ich celem było pogłębienie wiedzy osób bezrobotnych na temat ich mocnych i słabych stron oraz poznanie własnych kompetencji zawodowych.

Pracodawcy coraz częściej zatrudniając nową osobę wymagają, aby posiadała ona określone kompetencje potrzebne do wykonywania określonych zadań.

W trakcie badania kompetencji osoby: dokonują samooceny aktualnej sytuacji zawodowej, swojego doświadczenia zawodowego i życiowego, oceny zdolności, umiejętności i możliwości adaptacyjnych.

Praca podczas Bilansu Kompetencji polega na przeanalizowaniu i ponownym odkryciu przez osobę bezrobotną swojego potencjału, wewnętrznej identyfikacji w procesie ewolucji życia zawodowego. Pozwala także odnieść swoje kompetencje do potrzeb i możliwości rynku pracy oraz ułatwia opracowanie ścieżki rozwoju zawodowego. Bilans Kompetencji pomaga w poznaniu optymalnego środowiska pracy.

Bilans Kompetencji prowadzony był w trzech fazach:

1. Faza wstępna – doradca zawodowy zachęca osoby bezrobotne do poznania własnych potrzeb, na podstawie których przygotowuje następne etapy badania.
2. Faza badawcza (analityczna) - doradca proponuje osobie bezrobotnej szereg indywidualnie dostosowanych do jej potrzeb metod i technik badania. Uzyskane wyniki tych badań są następnie szczegółowo analizowane.

W tej fazie uzyskuje się informacje dotyczące:

- aspiracji, wartości, zainteresowań oraz czynników determinujących motywacje osoby,

- wiedzy na temat tych elementów doświadczenia zawodowego, które można przenieść do nowych sytuacji zawodowych,
 - poznania tych elementów potencjału, które dotąd z różnych przyczyn były niewykorzystane.
3. Faza wniosków – osoba badana dokonuje podsumowania wyników i danych uzyskanych w fazie poprzedniej. Na ich podstawie doradca prowadzący bilans analizuje go. Przedstawia kompetencje i zdolności zainteresowanego, określone z punktu widzenia możliwych perspektyw rozwoju zawodowego.

Prowadzone warsztaty pomogły bezrobotnym w określeniu w/w potencjału zdolności. Zorganizowano 8 warsztatów (dwudniowych), w których uczestniczyło 61 osób. Po zakończeniu warsztatów każdy uczestnik otrzymuje obszerny opis swojego potencjału zdolności, który może wykorzystać w czasie procesu rekrutacji.

2.2.7 Badanie predyspozycji zawodowych – Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych (KZZ)

Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych pomaga doradcom zawodowym w pracy z osobami zgłaszającymi się do urzędu o pomoc w następujących obszarach:

- określaniu preferencji i zainteresowań zawodowych
- wyborze lub zmianie zawodu
- wyborze szkoły, uczelni
- określeniu kierunku kształcenia lub szkolenia
- poznaniu przyczyn niepowodzeń zawodowych

Test zbudowany jest z 224 pytań w wersji dla młodzieży i 209 pytań w wersji dla dorosłych. Wypełnienie KZZ, w zależności od indywidualnego tempa pracy, zajmuje od 30 do 60 min.

Narzędzie bada następujące zainteresowania zawodowe:

- Artystyczne
- Badawcze
- Handlowe
- Komunikacyjne
- Konwencjonalne
- Mechaniczne
- Opiekuńcze
- Perswazyjne
- Przedsiębiorcze
- Realistyczne
- Społeczne

Po wypełnieniu KZZ osoba badana otrzymuje informację o swoich zainteresowaniach i predyspozycjach zawodowych w formie raportu, zawierającego opis wyników uzyskanych w poszczególnych 11 skalach.

W ubiegłym roku za pomocą tego narzędzia zostały zbadane predyspozycje zawodowe **160** osób. Pomagają one w określeniu przez doradcę zawodowego i pośrednika pracy dalszej ścieżki zawodowej bezrobotnego. Badaniu predyspozycji zawodowej poddają się często osoby, planujące podjęcie działalności gospodarczej.

2.2.8 Pomoc pracodawcom w doborze pracowników

W 2009 roku doradcy zawodowi prowadzili również współpracę z pracodawcami, biorąc udział w procesie rekrutacji. Z kandydatami do pracy zostały przeprowadzone rozmowy doradcze, skoncentrowane na określeniu predyspozycji zawodowych. Umiejętności wymagane przez pracodawców na wskazane stanowiska zostały zweryfikowane za pomocą specjalnie dobranych narzędzi. Doradcy zawodowi brali udział w rozmowach kwalifikacyjnych, służąc fachową radą i pomocą w doborze odpowiednich pracowników.

2.2.9 Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy, posiadające stopień niepełnosprawności, są również objęte usługami rynku pracy z zakresu poradnictwa zawodowego.

Osoby te podczas spotkań indywidualnych i grupowych z doradcami zawodowymi oceniają swoje umiejętności i predyspozycje zawodowe, zdobywają wiedzę na temat lokalnego rynku pracy oraz wymagań stawianych im przez pracodawców. Nabywają niezbędnych umiejętności do aktywnego poszukiwania pracy, uzyskują fachową pomoc i wsparcie. Doradcy zawodowi pomagają również w doborze odpowiedniego stanowiska pracy, biorąc pod uwagę doświadczenie zawodowe, kwalifikacje, umiejętności i predyspozycje psychofizyczne osoby posiadającej stopień niepełnosprawności.

W roku ubiegłym kontynuowano współpracę z Zakładem Aktywności Zawodowej – Zakładem Usług Pralniczych w Wodzisławiu Śl. Doradcy zawodowi przeprowadzili zajęcia dla pracowników ZAZ-u na temat: „Rynek pracy dla osób z niepełnosprawnością”, gdzie omawiano zagadnienia dotyczące samozatrudnienia oraz poszukiwania pracy na chronionym i otwartym rynku pracy. Osoby uczestniczące w zajęciach wykazały duże zainteresowanie, w związku z czym ustalono, iż będą odbywać się one nadal w zależności od potrzeb pracowników ZAZ-u.

Pracownicy Zakładu Usług Pralniczych korzystali także z indywidualnych porad z zakresu poradnictwa zawodowego dotyczące autoprezentacji i przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej; udostępniono im również zasoby danych i informacji (dostępne na stronach internetowych), które przydatne są w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Pełne przywrócenie do aktywności zawodowej klientów zgłaszających się do doradców zawodowych nie jest łatwym zadaniem, gdyż wymaga wieloetapowych i długotrwałych spotkań, kompleksowych działań i dużego zaangażowania wszystkich pracowników urzędu, pracodawców, a także innych instytucji wspierających osoby bezrobotne. Analiza rezultatów pracy wskazuje, że jest to możliwe.

2.2.10 Warsztaty dla uczniów - „Dni Przedsiębiorczości”

Doradcy zawodowi przygotowali warsztaty dla młodzieży Zespołu Szkół Ekonomicznych w ramach „Dni Przedsiębiorczości”. Podczas warsztatów omawiano następujące zagadnienia:

1. Specyfika lokalnego rynku pracy z uwzględnieniem sposobu poszukiwania pracy oraz zapoznania z usługami na rynku pracy,
2. Kształtowanie kariery zawodowej przez rozpoznanie swoich predyspozycji zawodowych i uzdolnień,
3. Uruchamianie własnej działalności gospodarczej - zasady otrzymania dotacji,
4. Usługi na rynku pracy EURES oraz zasad wypełniania dokumentów składających się na EUROPAS.

W trakcie spotkań młodzież uczyła się pisania dokumentów aplikacyjnych, dokumentów związanych z pozyskiwaniem środków na otwarcie własnej działalności gospodarczej, prezentowania swoich mocnych stron. Przeprowadzano też symulację rozmów kwalifikacyjnych. Uczestnicy poznawali siebie rozwiązując testy np.: „Moje wartości - moje cele”, „Planowanie kariery, czyli jak wybrać zawód”, „Wybór dalszej edukacji”.

Młodzież potwierdziła zadowolenie z tego typu warsztatów w ankiecie kończącej zajęcia następującymi stwierdzeniami:

*„Warsztaty były spotkaniem z rzeczywistością, a nie tylko pustą teorią”
„Dowiedziałem się, że zakładanie i prowadzenie działalności nie jest tak proste jak mi się wydawało”*

„Zajęcia były ciekawe, nauczyliśmy się jak praktycznie wykorzystywać swoją wiedzę i umiejętności, po tych warsztatach będziemy świadomie i racjonalnie kształtować swoją przyszłość” „Prowadzących charakteryzowała duża wiedza praktyczna”

„Zajęcia były ciekawe, poznaliśmy wiele zagadnień, dużo dowiedzieliśmy się na temat firmy; jest to lepsza forma prowadzenia zajęć niż lekcja w szkole”

„Teraz już wiem jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej, jak pozyskać środki na otwarcie mojej kwaciarni oraz podjąć pracę za granicą. Była bardzo miła atmosfera”

„Zajęcia były przygotowane fachowo, skrupulatnie. Spotkania te były dobrym źródłem poznania rzeczywistości niż zajęcia teoretyczne”

„Z dużym bagażem wiedzy kończę szkołę. Warsztaty były prowadzone fachowo i profesjonalnie. Dziękujemy!!! ”

„Zajęcia były prowadzone w sposób ciekawy, mogliśmy się z nich wiele dowiedzieć a wiedzą zdobytą na warsztatach możemy wykorzystać w codziennym życiu i przyszłej pracy. Dziękujemy za tak miłą atmosferę zajęć i profesjonalizm”

2.2.11 Badania ankietowe

a) Badania ankietowe na temat planów edukacyjnych i zawodowych uczniów szkół gimnazjalnych

W ubiegłym roku przeprowadzono badania pt. „Plany edukacyjne i zawodowe uczniów szkół gimnazjalnych”, w których wzięli udział uczniowie trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz ich rodzice. Badania

przeprowadzono w 6 gimnazjach w powiecie wodzisławskim. Przygotowane zostały dwa kwestionariusze ankiety – dla uczniów i rodziców. Badaniami objęto **200** gimnazjalistów i **160** rodziców. Na podstawie badań wyciągnięto następujące wnioski:

- większość gimnazjalistów i ich rodziców posiada wiedzę o dostępnych w powiecie wodzisławskim szkołach ponadgimnazjalnych,
- głównym źródłem informacji o szkołach ponadgimnazjalnych są dla gimnazjalistów ich rówieśnicy i rodzice,
- część rodziców odczuwa potrzebę rozmowy z doradcą zawodowym jako źródłem informacji o szkołach ponadgimnazjalnych,
- w rodzinach gimnazjalistów są przeprowadzane rozmowy na temat ich zainteresowań i przyszłych decyzji edukacyjnych,
- rodzice szanują wybory dzieci co do przyszłej drogi kształcenia,
- gimnazjaliści wykazują dużą niezależność w podejmowaniu decyzji o wyborze szkoły ponadgimnazjalnej i deklarują, iż w razie prób narzucenia im wyboru szkoły przez rodziców nie podporządkują się,
- duży wpływ na wybór szkoły mają zainteresowania i perspektywa zdobycia pracy; tradycje rodzinne mają najmniejsze znaczenie,
- w ocenie rodziców zainteresowania są głównym czynnikiem mającym wpływ na decyzję ich dzieci co do wyboru szkoły ponadgimnazjalnej,
- zwiększyły się ambicje rodziców co do poziomu wykształcenia ich dzieci (zdobycie wykształcenia co najmniej średniego),
- Najbardziej wybierane szkoły to licea profilowane i szkoły zawodowe.
- 35% uczniów zamierza podjąć pracę po ukończeniu szkoły średniej, 30% po ukończeniu studiów wyższych,
- Wysoka płaca i ciekawa praca są dla gimnazjalistów najważniejsze przy podejmowaniu w przyszłości pracy,
- 66% gimnazjalistów wie jaki zawód chce wykonywać w przyszłości,
- Udział doradcy zawodowego w procesie wyboru szkoły ponadgimnazjalnej jest marginalny,

- Większość ankietowanych gimnazjalistów i ich rodziców przyznaje, że nie posiada informacji dotyczących atrakcyjnych zawodów na dzisiejszym rynku pracy.

Wyniki badań potwierdziły konieczność wprowadzenia systemowych rozwiązań z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych.
DOBRZE ZORGANIZOWANY SYSTEM DORADZTWA JEST NAJLEPSZĄ FORMĄ PROFILAKTYKI BEZROBOCIA.

b) Badania ankietowe na temat planów edukacyjnych i zawodowych uczniów szkół ponadgimnazjalnych

W ubiegłym roku przeprowadzono badania pt. „Plany edukacyjne i zawodowe uczniów szkół ponadgimnazjalnych”, w których wzięło udział 221 licealistów z terenu powiatu wodzisławskiego.

Wnioski z przeprowadzonych badań są następujące:

- 89 % licealistów zamierza kontynuować naukę po ukończeniu szkoły,
- najczęściej wybierane kierunki kształcenia na poziomie wyższym to: ekonomia, pedagogika i psychologia,
- 64 % licealistów zamierza kontynuować naukę w „ trybie dziennym”,
- 70 % ankietowanych posiada częściową wiedzę na temat szkół wyższych, policealnych i pomaturalnych znajdujących się w powiecie,
- wiedza na temat szkół wyższych jest pozyskiwana przede wszystkim z rozmów z rówieśnikami, z Internetu, informatorów i rozmów z rodzicami,
- 74 % młodzieży samodzielnie podejmuje decyzję o dalszym kształceniu,

- wybierając przyszły zawód biorą pod uwagę posiadane zainteresowania i zdolności oraz perspektywę otrzymania pracy, najmniejsze znaczenie mają tradycje rodzinne,
- główne kryteria wyboru przyszłej pracy to: wysokość płacy, zainteresowanie wykonywaną pracą, możliwości i szanse rozwoju osobistego,
- 44 % badanych zadeklarowała swoją mobilność w celach zarobkowych,
- 27 % uczniów rozważa możliwość otwarcia własnej działalności.

c) **Badania ankietowe pt. „Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznawane bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej przez Powiatowy Urząd pracy w Wodzisławiu Śląskim w latach 2004-2008. Raport z badań „,**

Przeprowadzone w listopadzie i grudniu 2009r. badania ankietowe objęły osoby, które otrzymały dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej w latach 2004 – 2008. Badania miały na celu ocenę zasadności i efektywności stosowania tego programu rynku pracy poprzez poznanie dalszych losów firm, powstałych dzięki dotacji z Funduszu pracy, ich aktualnej kondycji ekonomicznej i planów rozwojowych.

Badaniem za pomocą kwestionariusza ankiety objęto **227** osób.

Wnioski z przeprowadzonych badań są następujące:

- dominującym profilem dotowanych działalności są usługi i handel. Łącznie dotacje na ten rodzaj działalności stanowią około 90% wszystkich przyznanych dotacji w latach 2004 – 2008,
- dotacja przyznawana przez urząd rzadko stanowiła 100% inwestycji, ale dla większości był to znaczny wkład w rozwój małej działalności gospodarczej,

- sukces przedsięwzięcia jest wypadkową cech osobowych przedsiębiorcy, otoczenia firmy i jej strategii,
- cechy sprzyjające przedsiębiorczości to: otwartość, komunikatywność, pracowitość, kreatywność, konsekwencja, elastyczność, optymizm, rozsądek i odwaga,
- do podjęcia działalności gospodarczej motywują: poczucie niezależności, możliwość samorealizacji, wyższe zarobki, chęć stworzenia sobie miejsca pracy,
- około 78% ankietowanych do dnia dzisiejszego prowadzi działalność gospodarczą,
- główne powody zamknięcia firmy to: wysokie składki ZUS, brak zysków, brak zainteresowania klientów i duża konkurencja na rynku,
- bariery utrudniające prowadzenie własnej firmy to głównie: biurokracja, problemy lokalowe, niejasne przepisy, konkurencja na rynku,
- sytuacje, w których przedsiębiorcy są zobowiązani do zwrotu udzielonej dotacji są bardzo rzadkie i stanowią ok. 3% wszystkich dotacji,
- większość osób, które otrzymały dotację prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, 167 przebadanych przedsiębiorców tj. 74% nie zatrudnia żadnej osoby,
- w 40 ankietowanych firmach zatrudnione są dwie dodatkowe osoby. Większe firmy zatrudniające 5 i więcej osób są w zdecydowanej mniejszości,
- większość osób zatrudnionych przez przedsiębiorców wykonuje pracę na podstawie umowy o pracę,
- około 35% procent badanych wykazuje potencjał rozwojowy i planuje w najbliższym czasie rozwinąć działalność,
- ponad połowa (52%) ankietowanych korzystało lub ma zamiar korzystać z innych form pomocy udzielanych przez urząd pracy.

2.2.12 Informator dla pracodawców

Mając na uwadze potrzeby pracodawców, jak i właścicieli jednoosobowych firm, doradcy zawodowi opracowali informator zawierający katalog usług i rodzajów finansowego wsparcia oferowanego przez urząd.

W publikacji zaprezentowano zakres usług poradnictwa i pośrednictwa pracy, rodzaje programów rynku pracy i zasady ich dofinansowania: staży, prac interwencyjnych, refundowania kosztów utworzenia stanowisk pracy, a także możliwości subsydiowania zatrudnienia osób niepełnosprawnych. W poradniku można znaleźć też przepisy, z którymi warto się zapoznać, planując zatrudnienie cudzoziemców.

Wydany w ciekawej formie graficznej informator jest dobrze przyjmowany przez pracodawców, współpracujących z urzędem.

3. Szkolenia bezrobotnych

Tabela 8 - Obszary szkoleń bezrobotnych realizowanych w 2009 roku

wyszczególnienie	liczba osób, które ukończyły szkolenie
Operator sprzętu ciężkiego	36
Kurs dokształcający kierowców przewożących rzeczy – podstawowy	28
Kurs operatorów wózków jezdniowych z bezpieczną wymianą butli	18
Bukieciarz / florysta	17
Kursy spawania	17
Prawo jazdy kat. C + E	11
Grafik komputerowy	8
Obsługa kas fiskalnych	7
Wizażysta – stylistka	7
Prawo jazdy kat. C	7
Podstawy obsługi komputera	6

wyszczególnienie	liczba osób, które ukończyły szkolenie
Sprzedawca	5
Stylizacja paznokci	5
Kurs kandydata na instruktora nauki jazdy kat. B	4
Inne	44
Razem	220

VIII. REALIZOWANE INSTRUMENTY RYNKU PRACY

Tabela 9 – Osoby bezrobotne objęte instrumentami rynku pracy (osoby, które rozpoczęły uczestnictwo w programie)

nazwa programu	liczba osób objętych programem	
	rok 2008	rok 2009
Prace interwencyjne	84	65
Roboty publiczne	0	34
Staże	593	850
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	503	48*
Szkolenia	512	464
Prace społecznie użyteczne	80	79
Przyznanie bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej	155	177
Refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	128	97

* program zgodnie z ustawą był realizowany do 31.01.2009 roku

W roku ubiegłym **177** bezrobotnych postanowiło założyć własne firmy. Środki na podjęcie działalności gospodarczej pochodziły z Funduszu Pracy (dla **157** osób), a 20 osób otrzymało je dzięki środkom unijnym pochodzącym z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Najczęściej wybierane rodzaje działalności to:

- handel (53 osoby),
- usługi budowlane (33 osoby),
- usługi fryzjerskie i kosmetyczne (23 osoby),
- blacharstwo i lakiernictwo (19 osób),
- usługi reklamowe i informatyczne (11 osób),
- usługi fotograficzne i video rejestracja (9 osób),
- doradztwo ubezpieczeniowe (8 osób),
- krawiectwo (6 osób),
- usługi edukacyjne (6 osób).

W ramach tzw. refundacji kosztów wyposażenia stanowiska pracy (średnia kwota refundacji – 17 000 zł) pracodawcy zatrudnili 97 bezrobotnych. Najczęściej tworzono stanowiska dla sprzedawcy-kasjera (13), pracownika biurowego (6), kierowcy (6) i pracownika ogólnobudowlanego.

IX. EFEKTYWNOŚĆ PROGRAMÓW RYNKU PRACY

Stopa ponownego zatrudnienia jest to iloraz liczby osób uzyskujących stałe zatrudnienie po zakończeniu udziału w programie w stosunku do wszystkich uczestników danego programu - wg metodologii zawartej w Poradniku „Analiza efektywności programów rynku pracy”.

Tabela 10 – Stopa ponownego zatrudnienia wybranych programów rynku pracy

Lp	Rodzaj programu	Osoby, które zakończyły uczestnictwo w programie w 2009 r.	Osoby, które uzyskały zatrudnienie po zakończeniu uczestnictwa w programie w ciągu 3 miesięcy	Stopa ponownego zatrudnienia kol. 4 : kol. 3	Stopa ponownego zatrudnienia - rok 2008
1	2	3	4	5	
1	Szkolenia ogółem	346	81	23,4%	37,2%
1	w tym szkolenia zawodowe	220	74	33,6%	47,6%
2	Staże	876	515	59%	64%
3	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	163	95	58%	64%
4	Prace interwencyjne	76	41	54%	65%
5	Roboty publiczne	34	14	41%	-

* w przypadku szkoleń efektywność może jeszcze wzrosnąć, gdyż wiele osób zakończyło udział w tym programie z końcem roku i minął zbyt krótki okres czasu umożliwiający znalezienie zatrudnienia przez absolwentów szkolenia. Efektywność szkoleń będzie badana ponownie po zakończeniu I kwartału 2010r.

X. WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW FUNDUSZU PRACY W 2009 ROKU

Tabela 11 – Struktura wydatków Funduszu Pracy w 2008 i 2009 roku.

nazwa programu	wydatki w zł rok 2008	wydatki w zł rok 2009
Kwota środków Funduszu Pracy ogółem, w tym:	13 372 300	14 960 100
Wypłata zasiłków i dodatków aktywizacyjnych	3 028 900	4 388 900
Programy na rzecz promocji zatrudnienia	9 651 000	9 921 600
w tym:		
Szkolenia	628 200	447 100
Staże	3 008 800	4 587 300
Stypendia za okres nauki	x	1 100

nazwa programu	wydatki w zł rok 2008	wydatki w zł rok 2009
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	2 370 100	617 100
Prace interwencyjne	232 800	181 000
Roboty publiczne	0	119 700
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	2 019 100	3 043 100
Refundacja kosztów doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy	1 283 200	798 100
Prace społecznie-użyteczne	73 100	74 100
Opieka nad dzieckiem	x	700
Koszty przejazdu i zakwaterowania dla osób skierowanych w celu odbywania stażu, przygotowania zawodowego, szkolenia	43 700	35 300
Koszty badań bezrobotnych	x	17 000
Pozostałe wydatki Funduszu Pracy na finansowanie zadań fakultatywnych związanych z obsługą bezrobocia <ul style="list-style-type: none"> - opłaty pocztowe i bankowe - koszty druków - koszty obsługi rachunku FP - działalność klubów pracy i poradnictwa zawodowego - informatyka 	689 500	649 600

Obok zadań niewymagających zaangażowania środków Funduszu Pracy, jakimi są m.in. usługi pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, realizowano zadania z wykorzystaniem środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Realizacja zadań w tym zakresie odbywała się w oparciu o środki Funduszu Pracy przyznane przez Ministra Gospodarki i Pracy na aktywne programy przeciwdziałania bezrobociu.

Rok 2009 był kolejnym rokiem włączenia funduszy Unii Europejskiej do realizacji polityki rynku pracy.

Ogółem PUP na w/w formy pozyskał na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia **10 398 900 zł** (tj. o **746 400 zł** więcej niż w 2008r.), w tym:

- **7 527 600 zł** – środki Funduszu Pracy
- **2 621 500 zł** – środki Europejskiego Funduszu Społecznego - Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich
- **249 800 zł** – środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

XI. PROJEKTY NA RZECZ AKTYWNEJ POLITYKI RYNKU PRACY WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

Tabela 12 - Projekty na rzecz aktywnej polityki rynku pracy współfinansowane ze środków EFS

Nazwa projektu	Źródło finansowania	Czas trwania projektu	Całkowity koszt projektu w zł	Koszt projektu w 2009r.	Liczba beneficjentów programu
„Przystanek-praca”	EFS PO KL Poddziałanie 6.1.3 „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych”	01.01.2009 - 31.12.2009	2 470 900	2 470 900	428
„Postawmy na jakość”	EFS PO KL Poddziałanie 6.1.2 Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie	01.05.2008 - 31.01.2010	273 900	150 600	13
„Pokonać bariery”	EFS PO KL Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	01.01.2009 - 30.06.2010	333 700	209 300	100
Ogółem		x	3 078 500	2 830 800	541

W ramach projektów bezrobotni korzystali z następujących form wsparcia:

- poradnictwo zawodowe,
- pośrednictwo pracy,
- staże,
- środki na podjęcie działalności gospodarczej,
- szkolenia.

XII. DANE O BEZROBOCIU Z PODZIAŁEM NA POSZCZEGÓLNE GMINY POWIATU WODZISŁAWSKIEGO

Tabela 13 – Liczba bezrobotnych w gminach powiatu wodzisławskiego wg stanu na dzień 31.12.2008r. i 31.12.2009r.

Wyszczególnienie (gmina)	liczba bezrobotnych	
	2008	2009
Wodzisław Śl.	1 257	1 735
Rydułtowy	525	815
Radlin	336	592
Pszów	308	437
Godów	254	350
Gorzyce	385	524
Marklowice	104	138
Mszana	152	163
Lubomia	161	215
RAZEM	3 482	4969

Spis tabel

- Tabela 1 Bezrobotni zarejestrowani w dniu 31.12.2008 i 31.12.2009 wg czasu pozostawania bez pracy
- Tabela 2 Liczebność grup zawodowych osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy - stan na 31.12.2009r.
- Tabela 3 Liczebność grup zawodowych osób bezrobotnych oraz zgłoszone oferty pracy w 2009r.
- Tabela 4 Struktura nowo rejestrujących się bezrobotnych w 2008 i 2009 roku
- Tabela 5 Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w okresie 01.01.2009r. - 31.12.2009r.
- Tabela 6 Struktura osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych w 2008 i 2009r. z uwzględnieniem przyczyn wyłączeń
- Tabela 7 Liczba osób bezrobotnych objętych usługami rynku pracy z zakresu poradnictwa
- Tabela 8 Obszary szkoleń bezrobotnych realizowanych w 2009r.
- Tabela 9 Osoby bezrobotne objęte instrumentami rynku pracy (osoby, które rozpoczęły uczestnictwo w programie)
- Tabela 10 Stopa ponownego zatrudnienia wybranych programów rynku pracy
- Tabela 11 Struktura wydatków Funduszu Pracy w 2008 i 2009r.
- Tabela 12 Projekty na rzecz aktywnej polityki rynku pracy współfinansowane ze środków EFS
- Tabela 13 Liczba bezrobotnych w gminach powiatu wodzisławskiego wg stanu na dzień 31.12.2008r. i 31.12.2009r.

Spis rysunków

Rys. 1 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych (I 2009 – XII 2009)

Rys.2 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych (1990 – 2009)

Rys. 3 Stopa bezrobocia (I-XII 2009r.)

Rys. 4 Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku

Rys. 5 Bezrobotni wg wieku (wartość liczbowa)

Rys. 6 Bezrobotni wg wieku (w %)

Rys. 7 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia (wartość liczbowa)

Rys. 8 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia (w %)

Rys. 9 Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy (w %)